WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь ...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 190. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го ЖОВТНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 4, 1960 No. 190. VOL. LXVII.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗДА ПОЧАВ СВОЮ СЕСІЮ

НА ПОРЯДКУ НАРАД ВАЖЛИВІ СПРАВИ ПРО ВІДНОШЕННЯ ЦЕРКВИ ДО ДЕРЖАВИ, КОНТРОЛІ НАД КОМУНІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ, РАСОВІ ПРОБЛЕМИ ТА СПРАВА ЦЕНЗУРИ ФІЛЬМІВ

Вашингтон. — 3-го жовтня Найвищий Суд ЗДА почав свою чергову сесію, на якій мають вирішити важливі справи відношення Церкви до Держави, контролі над злочинною підривною діяльністю Комуністичної партії та цензуря фільмів і справа расових відносин в країні. Але хоч сесія почалася 3-го жовтня, то рішення Найвищого Суду можуть бути оголошені десь за тиждень, бо цілий тиждень триватиме секретна сесія суду, на якій вирішуватимуть ці важливі справи, а після того суд почне переводити переслухання адвокатів, які обороняють свої відклики до Найвищого Суду ЗДА. Найважливішою справою буде справа відношення Церкви до Держави, бо на порядку нарад є аж 6 відкликів в справі так званих „синіх законів", згідно з якими в неділі мають бути закриті деякі бизнесові підприємства. Церковні кола домагаються, щоб ці закони зобов'язували і надалі, хоч проти них виступають власники підприємств, які твердять, що в країні, де є відділення Церкви від Держави, держава не має права забороняти своїм громадянам зачиняти підприємства в неділі. Ця справа є тим дразливіша тепер, під час виборчої кампанії, коли деякі виборці виступають проти кандидата на президента католика сенатора Джана Ф. Кеннеді, побоюючися, що він буде підтримувати Католицьку Церкву, а не американську Конституцію, яка визнає, що релігія — це є приватна справа вірних, і до неї не сміє вмішуватися державна влада. Найвищий Суд ЗДА має також вирішити справу продажу ліків тим жінкам, які з огляду на свій стан здоров'я не можуть бути матерями, хоч зайшли у вагітний стан. Стейтовий закон в Коннектикаті забороняє продавати такі ліки, і тепер Найвищий Суд має вирішити відклик в цій справі. На порядку нарад Найвищого Суду є і справа відкликів від законів Смита з 1940 року і закону про контролю комуністичної підривної діяльности з 1950 року. Комуністи твердять, що ці закони є протиконституційні і домагаються скасувати засуди, зроблені на їх основі. Комуністи покликуються на свободу промов, яку ґарантує Конституція ЗДА. Найвищий Суд вже робив рішення в цій справі, але деякі його члени вважають, що закон Смита не є згідний з Конституцією країни. Зі справою волі виголошувати промови в'яжеться також справа цензури фільмів. Кінові продуценти заявляють, що цензура неморальних фільмів, яку переводять в деяких містах і стейтах, порушує конституційні права американського громадянина, і тому домагаються, щоб Найвищий Суд заборонив таку цензуру. На порядку нарад Найвищого Суду є також справа так званих сидячих страйків які ведуть негритянські студенти в південних стейтах в деяких ресторанах і кафетеріях, домагаючися, щоб і вони могли користати з тих ресторанів, власники яких твердять, що вони є призначені тільки для білих осіб. Стейтовий суд у Вірджінії засудив негра-студента Говардського університету за те, що він „сидячий" страйк в кафетерії автобусової стації в Ричмонді у Вірджінії, і той студент вніс апеляцію від засуду до Найвищого Суду ЗДА. З огляду на виборчу кампанію громадянство цікавиться рішенням суду в цих дразливих справах.

Д. ГАЛИЧИН ОБРАНИЙ ДО ЕКЗЕКУТИВИ НАЦІОНАЛЬНОГО БРАТСЬКОГО КОНҐРЕСУ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Нова Екзекутива Національного Братського Конґресу Північної Америки. У першому ряді посередині — голова Конґресу Волтер Л. Рутленд, у другому ряді другий справа — Дмитро Галичин.

Монтреал, Канада. — Від понеділка 26 до середи 28 вересня ц.р. в Монтреалі відбувалася 74-та Конвенція загально американської організації братських забезпеченевих організацій, яка охоплює під цю пору точно сто братських союзів зі ЗДА і Канади, що репрезентують рівно 90 відсотків всієї забезпеченевої діяльности та майна братських забезпеченевих союзів в цілій Північній Америці. Об'єднані в цім Національнім Братськім Конґресі організації видали забезпеченевих грамот на величезну суму 12 більйонів долярів, мають майже три більйони власного майна, понад 9 мільйонів членів та нараховують близько 75,000 відділів. До цього Конґресу належить УНСоюз, який на цій конвенції репрезентували гол. предсідник УНСоюзу Д. Галичин та гол. секретар Я. Падох, і Український Робітничий Союз, що його на конвенції заступав його гол. секретар Т. Миник. Праця Конвенції була розложена на пленарні засідання та на наради комісій. До Екзекутиви цієї великої загально-американської організації належить дев'ять членів. Цього року вибрано крім президента, яким став президент найбільшої братської організації Лютеранів Волтер Л. Рутленд, та віце-президента, яким став Артур И. Баррет тільки трьох членів, на період двох років. Поміж нововибраними знайшовся також головний предсідник УНСоюзу Д. Галичин. За три чверті сторіччя цієї організації це вперше обрано українця до її екзекутивного проводу. Вагу цього Конґресу ілюструє факт, що його засідання відвідали прем'єр провінції Лясаж, мейор міста й сенатор Фурніє й інші високі репрезентанти державного й комунального світу. Від президентських кандидатів Ніксона й Кеннеді прибули окремі ґратуляційні телеграми.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГАДУЄ, ЩО СВОБОДА І МИР Є НЕПОДІЛЬНІ

ДІЛЛОН ТАВРУЄ СОВЄТСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ, ЯК НАЙБІЛЬШ ГАНЕБНИЙ В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА

Шикаго. — На Конгресі Американських Поляків, що відбувається тут, почавши від 30-го вересня ц. р., виступив у суботу, дня 1-го жовтня ц. р. през. Айзенгавер і в неділю дня 2-го жовтня ц. р. державний підсекретар Даґлес Діллон. През. Айзенгавер, пригадуючи вірність і відданість поляків ідеалам свободи, підкреслив, що найцоважливішим був і залишиться завжди людський дух — те, що запалює людські серця. В дальшому Президент пригадав свою обіцянку з 1952 року, що ЗДА зроблять усе, що в їхній силі, щоб допомогти мирними засобами поневоленим народам добитися права на самовизначення і звільнитися від накинутої їм тиранської диктатури, бо всі американці стоять на тому, що свобода і мир є неподільні і не може бути миру в світі, поки усі народи не зможуть з неї користати. Стверджуючи, що Америка є амальгаматом багатьох націй і що сьогодні у ЗДА нараховують 213 національностей, президент Айзенгавер заявив, що всі ці національності повинні бути горді на свою національну спадщину і на ті традиції й вірування, що їх вони принесли з собою. З дуже гострим засудженням совєтського імперіялізму і демагогічних виступів Хрущова в ОН виступив державний підсекретар Даґлес Діллон, промовляючи на цьому ж Конґресі в неділю, дня 2-го жовтня. Діллон, підкреслив, що в той час, як держави Заходу допомагають дотеперішнім колоніям добувати повну незалежність совєтський бльок започаткував цілком протилежний процес безоглядного встановлювання нових колоній в різних частинах світу. Сучасний совєтський імперіялізм Діллон назвав найбільш ганебним з-поміж усіх імперіялізмів, що їх знало досі людство.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ХОЧЕ ГОВОРИТИ З ХРУЩОВИМ

ВІДКИНУВ ПЛЯН, ПРЕД'ЯВЛЕНИЙ 5-МА НЕВТРАЛЬНИМИ ЛІДЕРАМИ

Об'єднані Нації. — Президент Айзенгавер у листі до індійського прем'єра Неру, індонезійського президента Сукарна, єгипетсько-сирійського президента Нассера, югославського президента Тіта й ґганського президента Кваме Нкрумага заявив, що він не має заміру стрінутися тепер Хрущовим, не бачили по стороні Хрущова найменших познак доброї волі для конструктивних переговорів у справах, що становлять предмет міжнародного конфлікту. Лист-заява президента Айзенгавера з минулої неділі 2 жовтня ц. р. був формально відповіддю на листа названих п'ятьох лідерів невтральних країн з 29 вересня ц. р., напередодні формального зголошення ними до Об'єднаних Націй проєкту зустрічі през. Айзенгавера й Нікіти Хрущова. Ото ж, названі 5 лідери зголосили на руки президента Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй спільну резолюцію, в якій Генеральна Асамблея просила б президента Айзангавера і Нікіту Хрущова, щоб вони „відновили свої недавно перервані контакти, щоб можна було ступнево здійснювати їхню, проголошену ними, готовість знайти розв'язку важливих проблем". Цю резолюцію наприкінці своєї промови у минулу п'ятницю 30 вересня ц. р. відчитав індонезійський президент Сукарно. Не відомо, чи та резолюція перейде звичайну процедуру, потрібну для поставлення якоїсь справи на денний порядок Генеральної Асамблеї, та чи буде взагалі голосована — після теперішньої відмови през Айзенгавера. За газетними коментарями, през. Айзенгавер погодився би на зустріч з Хрущовим лише після виконання Хрущовим деяких передумов, а саме — звільнення двох американських летунів із збитого большевиками 1 липня ц. р. літака РБ-47 та ґарантії, що та зустріч матиме конструктивний характер.

Офіційно, през. Айзенгавер ствердив у своєму листі, що він тримається дальше тієї готовости стрінутися з кожним чужинецьким державним діячем кожного часу, якщо така зустріч мала б шанси поправити міжнародну ситуацію. Таку готовість проголосили у своєму комунікаті всі три західні лідери після того, як Хрущов розбив в травні ц.р. Паризьку конференцію „на вершинах". Однак від того часу Хрущов доказав цілою низкою актів, що він хоче погіршування, а не поліпшення міжнародної ситуації. Айзенгавер наводить три приклади: погрожування Америці й іншим західнім країнам бомбардуванням ракетами у відплату за ніби-то якісь американські пляни агресії, — відхід з міжнародної конференції роззброєння в Женеві у тому самому дні, коли західні держави мали пред'явити нові конкретні конструктивні пропозиції, — та відкинення Совєтами в Раді Безпеки внеску на безсторонне розслідження справи літака РБ-47, що його большевики збили, вбивши при цьому двох американських летунів та схопивши двох оцілілих, яких до цього часу тримають у повній ізоляції, ставлючись до них, як до „шпигунів". Президент звертає увагу, що сучасне напруження в міжнародній ситуації не є справою тільки ЗДА й Совєтського Союзу, бо тут заторкнені різні треті держави, тому двохсторонньої зустрічі замало, щоб розв'язати ці проблеми. „Нема нічого у словах і ділах уряду Совєтського Союзу — говориться буквально у заяві Айзенгавера — що давало б мені підставу до думання, що зустріч, яку ви пропонуєте, обіцює принести будь-яку користь. Не бажаю брати участь в простому жесті, який в нинішних обставинах міг би тільки викликати повне непорозуміння і фальшиве враження серед народів світу. Якщо Совєтський Союз поважно бажає зменшення напруження, і він може успішно промостити шлях до корисних переговорів відповідними діями на терені Об'єднаних Націй і всюди інде." Лист Президента кінчається суґестією, що коли б Совєти хотіли „завернути на шлях мирних переговорів з виглядами на успішний вислід", то він, Президент, готов завжди стрінутись з головою уряду Совєтського Союзу чи іншої держави. Своє бажання завернути з теперішньої дороги Совєти можуть виявити у відповідних дипломатичних переговорах.

Рішення през. Айзенгавера відкинути плян зустрічі з Хрущовим було прийняте після того, як у Білому Домі спершу відбулась його конференція з англійським прем'єром Геролдом Мекміллeном і австралійським прем'єром Робертом Ґордоном Мензісом, при чому у тій конференції взяли участь міністри закордонних справ Америки й Англії та австралійський амбасадор у Вашинґтоні. Після того Президент відбув конференцію з кількома своїми найближчими співробітниками, між якими були державний секретар Гертер, його заступник Діллон і спеціяльний дорадник Гертера в совєтських справах Чарльз Болен. Мекміллен і Мензіс відмовилися виявити будь-що з тієї наради. Австралійський прем'єр промовлятиме в середу цього тижня в Генеральній Асамблеї. Англійський прем'єр Мекміллен поінформував індійського прем'єра Неру про свої наради з президентом Айзенгавером.

ПАПА ПРИЙНЯВ КОРОЛЯ СІЯМУ

Рим. — Папа Іван XXIII прийняв в минулу суботу 1-го жовтня ц. р. на спеціяльній авдієнції і з церемоніялом, передбаченим для королівських відвідувачів, короля Сіяму Фуміфона Адульдета і королеву Сірікіт. Папа очікував сіямську королівську пару при дверях малої престольної залі у Ватикані та розмовляв з ними 15 хвилин по-французьки, після чого запрошено туди й представлено Папі почот королівської пари. Газети пригадують, що дідо теперішнього сіямського короля був прийнятий папою Левом XIII у 1897 році.

Хрущов заповів ще один свій виступ на Генеральній Асамблеї ОН

Об'єднані Нації. — Нікіта Хрущов, який кінець минулого тижня перевів у совєтській віллі в Глен Ков під Ню Йорком, зголосив своє бажання виступити в Генеральній Асамблеї „в порядку відповіді". Таке право мають делеґати, якщо вони чи їх країна безпосередньо були заатаковані попередніми промовцями. Здогадуються, що Хрущов хоче відповідати на заяву през. Айзенгавера, в якій Президент відкинув суґестію 5-ох невтральних лідерів щодо його зустрічі з Хрущовим. Хрущов переговорював під кінець тижня в Глен Кові з ґганським президентом Кругагом, югославським президентом Тітом та з трьома представниками закордонно-революційного уряду альжирських арабів, а, повернувшись до своєї резиденції в совєтській місії в Ню Йорку, — з головою делеґації Ґвінеї та з турецьким міністром закордонних справ. Зокрема Хрущов приймав індійського прем'єра Неру і шістьох інших невтральних лідерів та був на прийнятті афганської делеґації в готелі Валдорф Асторії. Хрущов уладив теж прийняття для голов своїх сателітських делеґацій. Він заявив, що не спішиться з виїздом з Ню Йорку, але в першій половині жовтня має відвідини в Північній Кореї. Він натякнув, що може вернутись до Об'єднаних Націй ще в грудні ц. р.

З інших важливіших дій на терені ОН треба згадати що в п'ятницю минулого тижня ґганський президент Кваме Нкрумаг зголосив пропозицію зреорганізувати генеральний секретаріят Об'єднаних Націй так, щоб генеральному секретареві додавати трьох заступників — одного від Заходу, одного від комуністичних країн і одного від невтральних держав. Ті заступники генерального секретаря не були б, як тепер, його асистентами, а мали б згори приділені відповідальні функції.

Комуністичний Китай заповідає знову „визволення" Формози

Гон Конг. — Китайські комуністи, святкуючи в минулу суботу 1-го жовтня ц. р. 11-ті роковини своєї влади на китайському суходолі, використали нагоду для нового погрожування вільному Китаєві з його осідком на Формозі (Тайвані) — насильним „визволенням". Комуно-китайський закордонний міністер маршал Чен-Ї виголосив у Пейпінґу промову до якого півмільйона народу, змасованих на найбільшій центральній площі Пейпінґу, після того, як 18.000 членів пара-мілітарної міліції, робітники, студенти, діти й різні інші суспільні групи, разом яких 100.000, марширували перед трибуною, на якій стояли комуно - китайські проводирі, включно з Мао Тсе - тунґом. Чен-Ї атакував у своїй промові „американських імперіялістів", які ніби „окупують" Формозу та закликав комуно - китайську „армію визволення" стояти напоготові, коли виб'є година „визволення" Формози, „щоб завершити діло з'єдинення китайських земель".

Інж. Микола Граб перевибраний на голову Окружного Комітету Відділів УНСоюзу провінції Квібек

Монтреаль, Канада. — В неділю 25-го вересня ц. р. в Монтреалі відбулися чергові загальні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу квібецької провінції, на яких на голову цього Комітету перевибрано вдруге відомого громадського й союзового діяча інж. М. Граба. Його заступником став О. Чайківський касиром В. Цимбала, а секретарем мґр. Б. Мельник, секретарі місцевих союзових Відділів. Зв'язковим з Відділами в сусіднім Лашині обрано секретаря М. Черещенського. Збори намітили діяльність на черговий рік, при чому схвалено оживити зокрема організаційну кампанію для приєднування нових членів. Секретарі й водночас організатори поодиноких Відділів зголосили добровільно прийняті на себе квоти членів, які мають бути досягнені до кінця цього року, а саме В. Цимбала 40 членів. О. Чайківський 20, Б. Мельник 10, П Цехош і Ю. Приймак по 5. Слід відзначити, що п. В. Цимбала приєднав уже в цьому році 61 члена, а О. Чайківський 10. Секретарі менших Відділів підкреслювали постанову здобути мінімально 75 дорослих членів, щоб здобути повні права репрезентації на черговій конвенції, що відбудеться в 1962 році. Зборами проводив інж. М. Граб, секретарював мґр. Б. Мельник. У зборах взяли участь головний предсідник Д. Галичин та гол. секретар Я. Падох, які в той же час репрезентували УНСоюз на 74-ій річній конвенції Національного Братського Конґресу Північної Америки, що відбувався в той час в Монтреалі.

Громада в Джерзі Сити започаткувала відзначування 20-річчя УКК

Джерзі Ситі. — Місцева Українська Громада, що в дотеперішній історії Американської України дала багато творчих починів, також і цим разом започаткувала відзначування 20-річчя існування і праці нашої політичної репрезентації, Українського Конґресовоого Комітету, і 10-річчя його Українського Народного Фонду. З цієї нагоди відбувся тут у неділю, 2-го жовтня, ювілейний бенкет, що його влаштував місцевий Відділ УККомітету з Антоном Шараном на чолі. Бенкет відбувся у великій залі нового Українського Народного Дому в пополудневих годинах. Започатковано його співом американського і українського національних гимнів та молитвою, проведеною місцевим парохом всч. о. Антоном Борсою. Відкрив імпрезу голова Відділу УКК п. Антін Шаран, а проводив нею адв. Мирсел Вагнер, відомий діяч податковий комішенер Гудсонського повіту. Головну промову на бенкеті виголосив п. Посип Лисогір, скарбник УККомітету та заступник головного предсідника УНСоюзу. Темою його промови крім короткої характеристики праці і заслуг УККомітету були головно його спостереження з відвідин на Україні які він відбув упродовж трьох останніх тижнів. Висновок його спостережень: Со-

(Закінчення на стор. 6-ій)

„СВОБОДА" ПОЧИНАЄ СВОЮ ОДНОМІСЯЧНУ КАМПАНІЮ

В-во „Свобода", що публікує український щоденник цієї ж назви, англомовний „Український Тижневик" і дитячий місячник „Веселка" починає з сьогоднішнім днем свою одномісячну кампанію, ціллю якої є зібрати 20.000 долярів на покриття недобору та вможливлення дальшого розвитку цих видань. Щорічні жовтневі кампанії переводить „Свобода" згідно з рішенням трьох попередніх конвенцій свого видавця. Українського Народного Союзу, що воліли не підвищувати передплати на ці видання, натомість доручили Екзекутиві УНС і „Свободі" переводити кожного року в місяці жовтні кампанії за добровільну доплату до передплати та на пресовий фонд, закликаючи одночасно всіх членів УНСоюзу та читачів „Свободи" і її видань складати кожного року під час тієї кампанії бодай два доляри на добровільну доплату до передплати та щедру пожертву на пресовий фонд.

У зв'язку з цією кампанією, Адміністрація „Свободи" почала і продовжує висилку окремих листів-звернень до кожного передплатника „Свободи" із виясненнями цієї кампанії та із залученими заадресованими і оплаченими на пошті зворотними ковертами, в яких прохається надсилати пожертви. Як у попередніх, так і в цьому році всі пожертви на фонд „Свободи" будуть з подякою проголошувані на сторінках щоденника. Дотеперішні жовтневі кампанії „Свободи" не тільки вможливлювали розвиток цього В-ва, зокрема видавання дитячого журналу „Веселка" і англомовного „Українського Тижневика", але й були поважною заохотою в нашому загально-громадському житті. На іншому місці в цьому числі читачі знайдуть загальні вияснення причини і цілей цієї кампанії, що в цьому році заслуговує на окрему увагу в обставинах нової великої загрози, проти якої нашою найбільшою обороною є вільне українське слово.

ФИЛАДЕЛФІЯ І ГРОМАДЯНСТВО ВШАНУВАЛИ „ТРИЗУБ" ЗА ПЕРЕМОГУ

Филаделфія. — В суботу 1-го жовтня місто Филаделфія і представники українського громадянства окремим бенкетом, почесними грамотами і таблицями та трофеями і промовами вшанували місцеве Українське Спортове Товариство „Тризуб" за здобутий ним у цьому році футбольний чемпіонат Америки. У бенкеті, що його влаштував місцевий Відділ УККомітету, взяло участь 250 запрошених гостей, в цьому голова і секретар Американської Футбольної Ліги, що виголосили відповідні промови та передали „Тризубові" здобуті трофеї, як і посадник міста Ричард Ділворд, що вручив цій українській спортовій дружині відповідне відзначення. Бенкетом, що його започаткував молитвою о. Василь Головінський, проводили голова філії УКК д-р Володимир Галан і п. Олекса Тремко. Окреме відзначення за „великий вклад у вихування молоді та пропаганду українського імени" передав „Тризубові" на почесній мідяній таблиці головний предсідник Українського Народного Союзу Дмитро Галичин від імени очолюваної ним організації виголосивши при цьому відповідну промову. Промову і привіти виголосили ще голова УРСоюзу п. Антін Батюк та голова „Провидіння" д-р Роман Сухий і попередній та теперішній голова „Тризуба" ред. Євген Зублікевич і інж. Лев Яцкевич Управитель „Тризуба" п. В Медуха передав усім грачам дружини відповідні трофеї і нагороду і як пам'ятку їхньої перемоги. Була також мистецька програма, в якій виступали співачка Наталія Андрусів та скрипаль Петро Прус при фортепіяновому акомпаніяменті проф. Баха.

Наче на потвердження своєї вартости і з вдячности за виявлену увагу громадянства, „Тризуб" чергового дня, в неділю 2-го жовтня, виграв нові змагання із сильною дружиною „Фолс Ривер" у відношенні 5:1 (2:0).

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** 29-го вересня прийняв в Білому Домі голову Об'єднаних Шефів Штабу генерала Натана Ф. Твайнінґа і відзначив його Медалею за Визначну Службу з тієї нагоди, що ген. Твайнінґ залишає цей пост і перейшов із днем 30-го вересня на емеритуру. Він займав це становище від 15 серпня 1957 року.

● **30-го вересня** обійняв пост голови Об'єднаних Шефів Штабу генерал Лаймен Л. Лемніцер, який від липня 1959 року був шефом штабу армії. Генерал Лемніцер заявив, що помилку роблять ті американці, які твердять, що СССР може знищити ЗДА своєю нуклеарною атакою. Новий голова Об'єднаних Шефів Штабу казав, що тільки дефетисти можуть говорити про військову слабість ЗДА.

● **В Ню Йорку** приймали врочистими прийняттями норвезького коронного принца Гаральда, сина норвезького короля Олляфа. Дружина посадника пані Роберт Вагнер приймала принца Гаральда в своєму мешканні сама, бо посадник був зайнятий іншими справами; генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд влаштував другий сніданок для принца в будинку ОН. Місто Ню Йорк передало принцові символічні ключі від міста.

● **Відділ торговельної фльоти** при міській раді Ню Йорку повідомив, що продовжено дозвіл совєтському кораблеві „Балтика", яким прибув до ЗДА 19-го вересня Хрущов, залишиться в причалі ч. 73 при 25-ій вулиці ще на 19 днів, з чого можна вносити, що Хрущов може перебувати в Ню Йорку ще майже три тижні.

● **Найближчі дебати** між обидвома президентськими кандидатами віце-президентом Ричардом М. Ніксоном і сенатором Джаном Ф. Кеннеді не відбудуться в Клівленді, Огайо, як це було давніше заплановано, тільки у Вашинґтоні 7-го жовтня. В Клівленді не було відповідних технічних можливостей для таких дебат, на яких хотіли б бути присутні більше, як 350 журналістів.

У СВІТІ

● **У Польщі,** недалеко воєвідського міста Зельона Гура на т. зв. Віднисканих землях, відкрито масову могилу вбитих німцями воєнних полонених. За твердженням польських газет, є між убитими колишні вояки — американці, канадійці, англійці, поляки, бельгійці, чехи, французи, греки, голляндці, серби, італійці і підсовєтські вояки. Продовжується розкопування тієї масової могили жертв гітлерівського звірства.

сусідні країни, виразно натякнувши на Тунісію і Марокко. Ферґат Аббас хоче дістати від Китаю літаки для своїх партизанів.

● **Західньо - европейське** летунство буде підпорядковане одному командуванню, що підлягає безпосередньо генералові Лорісові Норстедові. Франція погодилася включити туди також своє летунство, під умовою, що у випадку війни можна буде покористуватися ним тільки за виразною згодою уряду Франції. Ця угода закінчує спір щодо компетенцій головного командування збройних сил НАТО на терені Франції.

● **Міжнародне порозуміння** в справах кави повідомляє, що визначена кавова квота на квартал жовтень—грудень ц. р. виносить 9.414.000 мішків.

● **Ферґат Аббас,** прем'єр революційно - екзильного націоналістичного уряду Альжиру, прибувши до Пейпінґу заповів можливість, що війна Альжиру за визволення з-під володіння Франції охопить також деякі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢. Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

У власній справі

До багатої на різні кампанії нашої американсько - української традиції належить уже й те, що в жовтні кожного року „Свобода" звертається до своїх читачів із закликом добровільно доплачувати до передплати і жертвувати на її пресовий фонд. Ця кампанія має в своїй основі дві головні причини: рішення і рекомендацію найширшого представництва самих же читачів і єдиних власників та видавців „Свободи", що ним є Конвенції Українського Народного Союзу, і більше ніж наглна потреба додаткових фондів, щоб „Свобода" своїми виданнями — українським щоденником, англомовним тижневиком і дитячим місячником — могла продовжувати й розгортати виконування тих рішальних і багатобічних завдань, що їй припадають в нашій спільноті.

Із „Свободою" справа мається подібно, як з лікарем, що всіх лікує, а сам нездужає, чи кравцем, що всіх одягає, а про себе не має часу подбати. Бо праця „Свободи" і її видань упродовж року зосереджується великою мірою на всіляких кампаніях, на справжніх — як окреслюють це в Америці — хрестоносних походах, щоб підсилити касу Народного Фонду при УККА на політичні акції, щоб придбати фонди для ЗУАДКомітету на харитативну працю, щоб збіркою фондів уможливити працю нашим науковим закладам — Науковому Товариству ім. Шевченка і Українській Вільній Академії Наук, щоб допомогти здвигнути новий осередок українського виховання і науки — колеґію св. Василія в Стемфорді — щоб згадати тільки головніші. До цього го бо долучуються ще безліч інших різноманітних кампаній на не менш шляхетні цілі, від будови місцевих святинь і народних домів починаючи, а на акції для визволення України кінчаючи.

Серед життєдайної для нашого розвитку повені кампаній, що їх веде „Свобода", і з метою, щоб їх можна було вести, вона бодай впродовж одного місяця жовтня в році мусить подумати про себе, щоб упродовж одинадцятьох інших місяців можна було думати й працювати для інших.

Погляньмо коротко на відомі факти. Три чверті частини передплатників „Свободи" становлять члени УНСоюзу, які платять за щоденник по 65 центів місячно. Це є приблизно по два центи за кожне число газети, отже цісі передплати заледве вистачає на покриття коштів паперу і поштової пересилки. А відомо ж, що газету треба написати й надрукувати. Поважну частину недобору покривається прибутками з оголошень, вміщуваних в газеті, друкарськими роботами і ін., а головно ощадностями, але при всіх тих калькуляціях таки неможливо збалянсувати бюджет Видавництва в найконечніших видатках, не кажучи вже про необхідність дальшого розвитку та готовости на всілякі випадки, як це, для прикладу, трапилося з потребою відповідної акції у зв'язку з приїздом Нікіти Хрущова до Ню Йорку, що має свій відгомін і в цьому числі „Свободи" і що також вимагало додаткових коштів. „Свобода" для своїх передплатників також цілком безплатно додає кожного тижня англомовний „Український Тижневик", що в нинішньому розвитку грає з кожним днем більшу й важливішу ролю, і з фондів „Свободи" треба покривати приблизно половину коштів видання дитячого журналу „Веселка", що — згідно з твердженням самих же батьків — є „спасенною манною з неба" для наших дітей на всіх континентах.

Реєстр і міркування можна було б продовжувати в безконечність. Наперед знаємо, що скаже на це все непоінформований читач, бо це він завжди говорить: чому ж в такій ситуації видавець „Свободи", УНСоюз, не покриє тих недостач із своїх мільйонів? Поінформований читач знає, що УНСоюзові не вільно цього робити. Кожний цент в тих союзових мільйонах має своє законне призначення, і в те призначення „Свобода" не є включена. А втім, невже ж велика громада читачів „Свободи" аж така бідна, щоб потребувала фінансової допомоги у видаванні газети для неї? Невже ж нас, як велику громаду, не стати на те, щоб самим забезпечити життя, працю і розвиток тій „Свободі" і її виданням, яка нас зорганізувала в спільноту і допомагає нам, як спільноті, жити, розвиватись і виконувати наші завдання та зобов'язання супроти народу, з якого походимо, супроти країни, в якій живемо!

Доплата до передплат і пожертви, що їх збирає „Свобода" під час своєї власної кампанії впродовж місяця жовтня, мають багато ще й інших аспектів. Недавно ж ще розписувались совєтські журнали про „стару нюйоркську брехуху „Свободу"", що, мовляв, „видається за гроші багатого американського дядька". Ніщо краще, як висліди жовтневої збіркової кампанії „Свободи", здемаскують большевицькі брехні, засвідчать незалежність „Свободи" та її видань і продемонструють нашу вітальність, наш розвиток і нашу службу високим ідеалам.

Дотеперішні жовтневі кампанії „Свободи" у власній справі, що є рівночасно справою найширшої громади, були добрим свідоцтвом і великою заохотою. Не маємо причин сумніватись, що ще успішнішою буде цьогорічна кампанія.

Два світи

Ніщо не всилі представити наглядніше, яскравіше й брутальніше різницю, яка існує між двома світами — вільним і комуністичним — як видовище, що його в минулий четвер у великій залі Об'єднаних Націй влаштував Нікіта Хрущов. З одного боку дистинґована постать англійського прем'єра на трибуні, який у спокійній, культурній формі спростовував фальші совєтської пропаґанди й закликав кремлівських диктаторів приступити до „тверезої й розважної" дискусії на тему реально можливих перших кроків на довгому шляху до роззброєння; з другого боку — присадкуватий, пузатий совєтський прем'єр, з червоною від люті фізіономією, який непритомно гатить п'ястуками по столі, схоплюється з місця й викрикує, аж голова достойного зібрання мусить прикликати його до порядку, а президенти, прем'єри чи міністри 89-ох країн, включно із комуно - сателітними, дивляться на нього, як на циркового блазня. Трудно уявити яскравішу суперечність — двох культур, двох світоглядів, двох манер і способів поведінки.

Але справа, очевидно, куди серйозніша, як питання доброго виховання та освячених традицією дипломатичних форм. Найтривожніший тут той момент, що ось увесь світ побачив, в руках якої-то невідповідальної, незрівноваженої і брутальної людини знаходиться могутня влада, що розпоряджає найбільш нищівною модерною зброєю. Коли не раз згадується про теоретичну можливість, що нова велика війна вибухне внаслідок „необережности" чи „поганого розрахунку", то Хрущов своєю поведінкою в минулий четвер в ОН усім державним мужам світу підсунув тривожний запит: невже це відповідна людина, щоб керувати долею 200 мільйонів людей, і невже світ може спати спокійно, коли ця людина тримає в своїх руках справу війни - миру?!

Щодо безпосередніх політичних наслідків цієї останньої скандалістики Хрущова, то — за коментарем „Ню Йорк Геральд Трибюн" — московський диктатор демонстрував свою нехіть до англійського прем'єра Геролда Мекміллена, як потенціяльного посередника між ним і президентом Айзенгавером. Бо ж годі припускати, щоб Хрущов не знав, що саме такої місії вимагає від Мекміллена вся англійська преса, і що велика більшість невтральних країн дивиться тільки на двох державних мужів великого міжнародного формату — Мекміллена та індійського прем'єра Неру — які можуть бути посередниками між Кремлем і Білим Домом, якщо взагалі створилася б коньюнктура для такого посередництва і постали б будь-які реальні вигляди, що східньо - західні розмови не закінчаться ще одним крахом.

Є ще й третій — наскрізь позитивний — момент у тому скандальному виступі Хрущова. Якщо раніше, як ось, наприклад, з приводу розбиття Хрущовим Паризької конференції в травні ц. р., говорилось про обосічний характер совєтської дипломатії крику й п'ястука, то четверговий виступ Хрущова був переконливим доказом на таку „дипломатію самогубства". Адже всі українські, мадярські й інші антисовєтські вуличні демонстрації, всі наші пропаґандивні видання й летючки не дали в сумі такого ефекту, як його дав один спектакль Хрущова в минулий четвер в Об'єднаних Націях! Західні коментатори звернули увагу, що навіть Громико, навіть Гомулка й інші комуністичні підголоски Хрущова почували себе незручно і не знали, в яку мишачу нору втекти, щоб не бачити, як скандалить їхній шеф. Кожний рядовий американець мусів подумати: коли Хрущов так поводиться в Ню Йорку, то як він поводиться у себе вдома, — яка доля народів під його рукою?! Хрущов і Кастро найбільше заслужились для протисовєтської і протикубинської справи. Це слушно й логічно: всі диктатори у всесвітній історії були ревними власними гробокопателями!

КОЖЕН ДУМАЙ...

(Уривок з „Великих роковин")

Кожен думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
Мусиш дати ти одвіт.
Кожен думай: тут в тім місці,
Де стою я у вогні,
Важиться тепер вся доля
Величезної війни,
Як подамся, не достою,
Захитаюся, мов тінь, —
Пропаде кривава праця
Многих, многих поколінь!

ІВАН ФРАНКО

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ПІКНІК І — ВОЛОДІННЯ ПРАВА

У цій країні пікнік — популярне слово. Але це вже не, як за старих часів, мила прогулянка в природу з обідом у кошику. Тепер це тут необхідний організований „гуд тайм", з будь-якої нагоди: хай це буде День Подяки, шкільна забава, з'їзд масонської льожі чи конвенція поважної професійної організації. Це тепер належить до американського стилю в організованому житті, що має, на думку американців, свій сенс.

Не відступив від цього стилю й недавній 83-ий річний з'їзд американських правників, згуртованих у „Бар Асоссіейшен". З майже ста тисяч членів АБА шість тисяч прибуло до Вашинґтону, більшість з них у товаристві жінок, необхідних учасниць пікніку, А 750 британських гостей, „барістерів" і „солісіторів", також з дружинами, додавали „континентального присмаку", що для нього є ще стільки сентименту в цій країні. П'ять днів самого з'їзду і пару днів перед і після були повні товариських імпрез, прийнять, коктейлевих „парті" та прогулянок по місті й околицях. Були величні прийняття членів Найвищого Суду в честь британських гостей на чолі з Вайкоунтом Кілмюром, лордом високим канцлером Великої Британії, була стилева „ґарден парті" в преґарних городах Пан-Американської Унії, був бенкет асоціяції „Суддів - Адвокатів", обід забезпеченевої секції АБА, прийняття у Президента і першої леді в саду Білого Дому, романтична прогулянка кораблем до Монт Вернону, де колись жив Вашингтон, були концерти, ряд приватних прийнять у суддів Найвищого Суду й інших достойників, в британській амбасаді, в австралійській амбасаді і т. д.

Інакше в тіні цих товариських імпрез радили раду американські подвижники права. Це вже зовсім не був пікнік Ідеї, які там обговорювано і за які інколи йшла завзята боротьба, стосувались не тільки різних аспектів громадського й політичного життя країни, але навіть сягали в саму суть права та правосуддя і володіння права над людиною. Так було у великій драматичній дискусії про суверенність держави в межах міжнародного судівництва у зв'язку з участю ЗДА у Світовому Суді.

Зараз після війни, в 1946 році, Сенат, ратифікуючи договір про міжнародне судівництво, дозволив ЗДА піддатись юрисдикції Світового Суду „з вийнятком справ, які по своїй суті належать до юрисдикції ЗДА". До цього речення, на домагання сенатора Конеллі з Тексасу, додано слова: „про що рішатимуть ЗДА". Цей додаток званий „резервацією Конеллі" означав, що уряд ЗДА має сам рішати, чи в даній справі визнати юрисдикцію Світового Суду. Від самого початку були голоси проти „резервації Конеллі", а АБА ще в 1947 році висловилась за її відхилення. Але досі це не вдалося. Сенат мав не раз проєкти зміни, але вони або не змогли дістати вимаганої більшости, або застрягали у відповідних комісіях.

Цього року АБА знову порушила це питання, доручивши своїй „спеціяльній комісії в справі світового миру шляхом права" прийти на конвенцію з відповідною пропозицією. Комісія прийшла з такою пропозицією: як і попередньо, була вона за відхилення „резервації Конеллі".

Прихильники такої резолюції мають за собою сильні арґументи: В часі, коли атомова війна тяжкою загрозою висить над людством, єдиний рятунок лежить у мировому світовому правосудді, якому підкорилися б усі народи... Коли кожній державі залишити вільну руку вирішувати, які її справи підлягають Світовому Судові, то міжнародне правосуддя не матиме сили. Коли Америка вагається піддатися повністю Світовому Судові (очевидно за вийнятком внутрішніх справ), то вона й сама не може закликати інших, особливо тих з Совєтського бльоку, піддатися цьому судові. Тому „резервація Конеллі" стоїть на перешкоді ефективному міжнародному правосуддю, а через те й мирному полагоджуванню міжнародних конфліктів, отже й мирові. Так само думає й американський уряд, і чимало поважних політиків з обох партій, в тому числі й обидва президентські кандидати. Але консервативно-„націоналістичні" сили ще великі в ЗДА:

„Я не відступлю ані йоти з американської суверенности судові, в якому судять комуністи!" — запалено кричав колишній голова АБА Мексвел. (На 15 суддів Світового Суду два з-поза залізної заслони — один росіянин і один поляк). — „Резервація Конеллі необхідна, щоб охороняти американський нарід від наднаціональної контролі"...

„З огляду на теперішню міжнародну ситуацію ми не повинні роззброюватись правно, так само, як не повинні роззброюватися мілітарно", — перестерігав памфлет консервативного крила АБА; він перестерігав також проти „інтернаціоналізації" і „ентузіястів світової влади".

Було напруження, коли голосували: Політична Рада АБА прийняла протирезерваційну резолюцію 114-ма голосами проти 107, а Загальний Збір потвердив її великою більшістю.

У січні, коли Сенат зійдеться знову, він матиме перед собою опінію могутньої організації американських правників. Правда, її „лаббі" не таке сильне як, наприклад, „лаббі" медичної професії, яка мусить боронитися проти соціялізації, але безпосередня участь правників у Конґресі дуже значна. Також обидва президентські кандидати є правниками, а Кенеді може навіть похвалитися 15-ма почесними докторатами права. Якщо опінія правничого світу заважить і в Сенаті, і „резервації Конеллі" відкинуть, то міжнародне правосуддя і світове володіння права зроблять крок уперед. Може це буде великий крок, особливо, якщо стане він прикладом для інших сильних і слабих цього світу. Але й тоді залишиться ще далекий шлях до дійсного володіння права між народами. Бо до цього треба багато більше, як паперовий договір і формальні рішення. А тут ледве чи можна бути оптимістом.

(юст)

А. Залітний

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ І ТОРГОВЕЛЬНА УГОДА УНР В 1919 РОЦІ

(3)

Далі йде копія листа президента Вилсона до судді Паркера, голови Ліквідаційної Комісії: „Дорогий Судде! Пан Гувер подав мені до відома критичний стан визволених народів відносно одягу. Він рівночасно додав, що Департамент оборони має величкі склади не тільки нового, але також направленого матеріялу, який дуже низько оцінюється на світовому ринку. Насувається конечність зліквідувати ці склади в якнайкоротшому часі і не проґайнувавши нагоди доконати діла людяности супроти визволених народів, які терплять нужду. В справах кредиту прошу брати до уваги думку пана Гувера. Ваш В. Вилсон".

Американська місія вислала такого листа до Державного Департаменту 5-го грудня 1919 р.: „Я повів докладне слідство відносно продажу Ліквідаційною Комісією Українському Кооперативному Союзові, репрезентатові уряду Петлюри, лишків з американських військових магазинів. Більшість товарів є вже в магазинах у Франції, близько Бордо і Марселю. Українські представники заявили, що вони збули на французькому ринку частину товарів на суму 600.000 французьких франків, щоб покрити кошти транспорту, маніпуляції, магазинування та найму корабля, який мав би ці речі завезти до Галацу. Суддя Паркер сказав, що він анулював угоду тільки відносно того, чого не доставлено українській стороні, але не може уневажнити угоди щодо того, що вже є в українських руках. Властиво Державний Департамент повинен узяти справу в свої руки з політичних міркувань. В теперішній ситуації є деякі клопотливі можливості. Не зважаючи на заборону вивозу автомашин, дуже можливе, що українцям удасться ще дещо продати у Франції і обернути ці гроші на дальшу свою пропаґанду або наладувати ці товарі на корабель і доставити їх своїм військам на півдні Росії. Очевидно, що в нас немає найменшого бажання цим військам допомагати, зосібна тоді, як ми дали Денікінові таку малу допомогу. В додатку колишній чеський прем'єр Крамарж, який вернувся з головної кватири Денікіна, виявив дуже велике здивування у зв'язку з тим продажем товарів українській армії і говорив, що ця вістка справить пригноблююче враження на Денікіна. Справа занадто важлива і делікатна, щоб я відважився на пряму інтервенцію, без виразної інструкції Департаменту. Все ж, коли я довідався, що навантажений корабель готовий відплисти до Галацу, я вислав довірочну ноту до французького прем'єра Клемансо, представивши йому ситуацію і піддавши думку, чи французькі власті не захотіли б спинити проникання цих товарів на французький ринок і унеможливити вислання цих товарів до вжитку української армії. Перед нами є такі можливості: або Ліквідаційна Комісія сама все зробить, або Державний Департамент виступить одверто і зажадає від французьких органів влади конфіскати цих товарів. Тому, що суддя Паркер виїжджає сьогодні до ЗДА, а Ліквідаційна Комісія вже давніше це зробила, прошу вислати відповідь да американської амбасади в Парижі, бо там зложено всі акти цієї комісії. Полк — американська місія".

На цього листа наспіла 23-го грудня 1919 р. така нота від Державного Департаменту до американського амбасадора в Парижі Волоса: „Державний Департамент дуже жаліє, що Ліквідаційна Комісія продала лишки військового матеріялу українцям. Чи не можете ви добрати способу, щоб українці не скористали з цих товарів? Я схвалю кожну дію, щоб анулювати всю ту трансакцію, але без того, щоб ставити в клопітливе положення американську владу. — Лансінґ".

На цього листа американський амбасадор у Франції відповів Державному Департаментові 20-го січня 1920 року. Він переповів історію цієї торговельної угоди, навівши цифрові дані і додавши, що „Ліквідаційна Комісія листом з 16-го січня 1920 року, без подання причини і мотивів анулювала цілу угоду і зажадала звороту товарів, з рівночасним поверненням українцям їхніх боргових грамот. Полковник Нобел в імені Ліквідаційної Комісії кілька разів натякав, що сталося це тому, що український уряд де факто перестав існувати і не міг платити за одержані товари. Президент української мирової делеґації 16-го січня 1920 року дуже гостро запротестував, заявивши, що українська влада існує, що Петлюра є головою держави та начальним командувачем українських збройних сил і що Український Уряд встані виконувати всі свої зобов'язання. Прошу подати інструкцію, чи маю щось українській місії відповідати, а як маю, то що? — Волес, амбасадор".

У міжчасі президент Вилсон звільнив п. Лансінґа, а на його місце призначив державним секретарем Полка. На свій запит американський амбасадор в Парижі дістав таку ноту: „Діючий державний секретар до амбасадора Волеса. Вашингтон в січні 1920-го року. Хоч наш Департамент інформував Ліквідаційну Комісію, що недоцільним було б дозволити українській місії купувати військові предмети, тим самим він навіть в думці не допускав можливости брати активну участь в цих переговорах. Як що будете вважати за відповідне, то прошу неофіційно повідомити українську місію, що ця справа є повністю в руках Ліквідаційної Комісії і що Державний Департамент не підіймається жадної акції в цій справі. — Полк".

Не зважаючи на найліпшу волю, не можна погодитися з думкою, що постанова Ліквідаційної Комісії, доручена українській делеґації 16-го січня 1920 року, є автентична. Таке саме домагання уневажнити цілу угоду, що його зробив Державний Департамент через американську місію, відкинула Ліквідаційна Комісія ще в жовтні 1919 року. Все це вказує на те, що вона, виконавши доручене завдання, розв'язалася, її голова та члени виїхали до ЗДА і не залишили в Парижі свого представника, а всі акти склали в американській амбасаді. Після 5-го листопада 1919 року, як це виходить з наведених документів, вона вже не існувала.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

УКРАЇНА — ЦЕ НЕ СССР!

Оскільки моя особиста морока заторкує не лише мою родину, а є важливою справою і для всіх українців в ЗДА, я вирішив надати їй розголосу.

Наприкінці липня цього року моя дочка одержала у вашингтонському пашпортному відділі пашпорт на право тимчасового виїзду за кордон до свого чоловіка, який перебуває в американській армії.

Уявіть собі її здивування, коли в пашпорті вона побачила, що там, як місце її народження, зазначена не Україна, а СССР. Така пляма в пашпорті прямо приголомшила мою дочку. Її інтервенція не допомогла. Там їй сказали, що „Україна є тепер провінцією СССР (навіть не республікою, що має своїх комуністичних делеґатів в ОН), що існуючі інструкції Державного Департаменту наказують писати лише так: „СССР".

Треба було діяти негайно, бо дочка мала лише 48 годин до відлету за кордон. Я поїхав до Вашингтону. В пашпортному відділі і мені настирливо намагались довести, що в пашпорті має бути „СССР" і т. п. Одначе я не скапітулював. Я доводив своє і всієї своєї родини українське походження. Показував громадянські папери, де як місце народження моєї дочки подана Україна. Урядовими документами мені довелося беззаперечно довести, що Україна є окупована комуністичною Москвою і насильно, поза волею народу, стала совєтською республікою.

Багато годин забрав мені цей „бій". Справа опинилась у вищих інстанціях. Я склав свою скаргу і вимагав скреслити з аплікації поправку, внесену рукою „ретельного" урядовця пашпортного відділу. Нарешті мене повідомили, що, очевидно, в пашпорті буде поправлено, бо для оформлення нового у нас вже не було часу.

Ще кілька годин очікування. Спеціяльний кур'єр приніс доччин пашпорт. В ньому було закреслено слово „СССР" і позначено: „Див. стор. 8". А на стор. 8-ій друком таке вияснення закресленого:

Department of State, Passport Office. Washington, July 29, 1960. This passport is amended as follows: TO SHOW BEARER'S PLACE OF BIRTH AS UKRAINE. By authority of the Secretary of State, Director, Passport Office.

Що зробити, щоб подібні неподобства більше не повторялися?

Петро Павлович

ОНО

У НАШОМУ ВИМБЛЕДОНІ

(5)

О год. 7-ій сполудня головний касир УНСоюзу, Роман Слободян, привітав змагунів і змагунок, вказуючи на різницю між українськими підсовєтськими змагунами, що в той час здобували на Олімпіяді перемоги й медалі для ненависного окупанта, й появлянням на цій малій „Українській Олімпіяді", на вільній американській землі. Спільна фотографія — й провідник та головний суддя, інж. Б. Рак проголосив турнір офіційно відкритим. Національні американський і український прапори, під звуки гимнів — віїхали на верхи щогол, замикаючи між собою менші прапорці клюбів - учасників турніру.

Серед жінок атлетична Ірина Стецик, з торонтського „Львова" від старту не залишила ніякого сумніву, що ні симпатична уродженка Америки, Марія Душник (клюбна приналежність: „Союзівка") ні дочка славної колись тенісистки Могильницької, — Таня („Львів" — Торонто), ні будь-хто інший з восьми суперниць для неї не буде важкою проблемою. Вислід її трьох змагань, з загальним відношенням 30 : 2 геймів, у пізнішому підтвердив такі передбачення.

Серед старих письменник і редактор Олег Лисяк занадто тримався англійської засади: „Не перемога, але приявність у турнірі найважливіша"... Бень (КЛК — Ню Йорк, насправдіж — Дітройт) мав легкий прохід з автором „Людей таких, як ми". Змагання двох докторів: ветеринарно-футбольного, І. Павлічка й — (як його йнакше сказати?) — „людсько" - лецетарсько-тенісового, Ярослава Рожанковського мали пікантну історію: першого сета виграв Рожанковський 6:0, в другому Павлічка втік на 5 : 0 й, коли був певний реваншу (6:0 за 0:6), старий вовк Рожанковський скомандував — „назад!" — виграв під ряд сім ґеймів і лишив Павлічку, разом з його солодкою жадобою помсти „під лямпою"... Чудову партію, гідну негайного трансферу до категорії чоловіків, заграла друга, станиславівська пара докторів: Соколовський — Каратницький. Остаточно ветеринарія перемогла право, тобто Соколовський Каратницького. В попередніх змаганнях д-р Каратницький виелімінував нестора наших тенісистів, проф. Дзеровича з Торонта. Після змагань 60-річний професор заявив: „Про втому нема мови — я щойно тепер розігрався..."

Ваш слуга, О. Гайський, мав свій день і здобув дві перемоги — 6:3, 6:4 над інж. Лепкалюком і 6:2, 6:3 над інж. Ракочим. Я вистерегаюся казати, що я виграв — насправді, то тільки вони програли. Вони обидва вели ввесь час наступи, а я тільки намагався змушувати своїх суперників до помилок (трагічна пасивна воротарська психіка!). Після змагань „Куба" Купчинський, гідний син Галактіона Чіпки, прийшов до мене й запитав:

— Чого ви завзялися на інженерів? Бийте трохи докторів!...

А я був щасливий, що не попав до докторської пулі — там вигляди на майбутнє „були дуже малі"..."

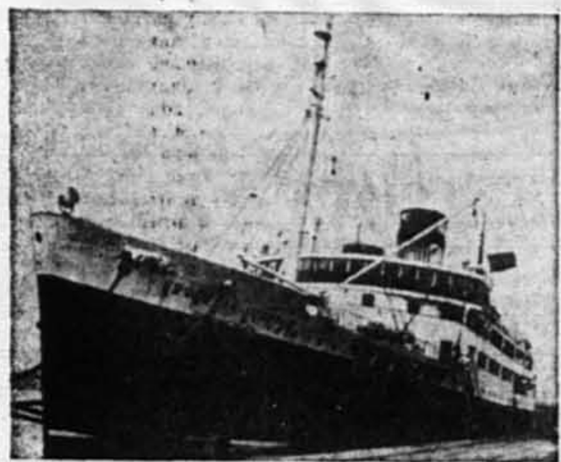
Д-р Гук, якого заповідали як сенсацію в конкуренції сеньйорів, пережив тільки одну рунду (д-р Рожанковський був „такий добрий"). А в дві години пізніше, сам колишній крайовий чемпіон*) Рожанковський, з руками по швах (2:6, 0:6), мусів дати дорогу до фіналу д-рові Соколовському.

Коли вже мова про білий млин, слід не забувати і про „млинівку", за яку правив елеґантний новий басейн „Союзівки". В антрактах між моїми двома змаганнями мене раптом зірвали на ноги пістольний постріл, а слідком за ним несамовиті накликування сотень глядачів. Було враження, що в плавальні йде гонитва за крокодилом, який попав туди з якого — як басейн „Союзівки" — неба. Тимчасом там ішли завзяті плавацькі змагання за чемпіонат СУАСТ - Схід...

*) На згаданих у моєму фейлетоні „До нашого Вимблдону" X Крайових Тенісових Чемпіонатах, у Львові, 1933 р. чемпіонами подвійної гри — як справляє д-р Я. Рожанковський — був він і проф. Кульчицький (Коломия) — а не Слезак і Дрогомірецький.

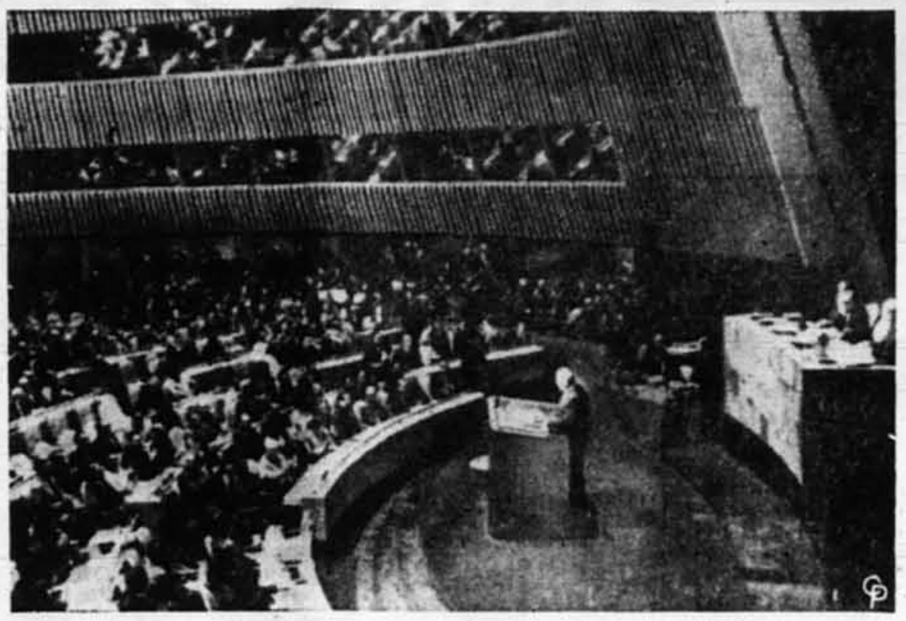
ВІЛЬНА АМЕРИКА ДЕМОНСТРУЄ СВОЮ ЗНЕВАГУ ДО КАТА УКРАЇНИ

ТИСЯЧІ УКРАЇНЦІВ, РАЗОМ З ІНШИМИ МЕШКАНЦЯМИ НЮ ЙОРКУ, ЗУСТРІЛИ ПРИЇЗД І ВИСТУПИ „ЧЕРВОНОГО ГІТЛЕРА" НІКІТИ ХРУЩОВА МАСОВИМИ ДЕМОНСТРАЦІЯМИ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ І ПРОТИ ЇЇ КАТА.

Совєтський корабель „Балтика" з архизлочинцем Н. Хрущовим та його „соратниками" включно із його проконсулем в Україні Подгорним, ще гойдались на хвилях Атлянтику, як в Америці відбувався вже спонтанний рух населення, зокрема „пролетаріяту"-робітництва, проти допущення тієї кліки заінкорпорованих народовбивців на американську землю. Спілка (юнія) портових вантажників наперед проголосила, що вона страйкуватиме проти причалу совєтського корабля та комуністичних вельмож на його покладі до нюйоркського порту і не вивантажувати їхнього багажу, кажучи: „Нехай та комуністична голота сама вивантажує собі корабель".

У вівторок 20-го вересня Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй почала в своєму палаці над Східньою Рікою свою 15-ту сесію, що завдяки блазенсько-диковинній поведінці Хрущова та його підголосків перетворилась в комічно-циркове видовище, якого дипломатичний світ ще ніколи не бачив і не переживав. Поминаючи те, що Хрущов і його підголоски цілими годинами торочать у своїх виступах пропагандивні брехні і небилиці, вони й поводяться як останні хами. Це відноситься зокрема до Хрущова, що під час виступів інших б'є п'ястуками по столі, сходиться та вигукує нікому незрозумілі завваги (не є виключене, що й „істінно рускі" лайки) і подібне. Представники новоприйнятих до ОН „відсталих" африканських країн, у порівнянні з Хрущовим і комуністичними „дипломатами", виглядають і поводяться як державні мужі найвищої кляси.

Коли совєтська „Балтика" з Хрущовим і його „спутніками" запливала до нюйоркського порту, то їх „привітали" на човнах демонстранти з-поміж портових робітників, Американських Ветеранів та інших патріотичних організацій такими написами, як: „Вертайся додому і не занечищуй наші води!", „Дорогий Хрущов, нехай тебе шляк трафить, ти голото!" і подібне. Були також і віршовані гасла, що їх можна передати найкраще в оригіналі англійською мовою, як наприклад: "Roses are red, violets are blue, Stalin dropped dead— how about you?!, що в довільному українському перекладі звучить: „Рожі є червоні а фіялки сині, Сталіна вже шляк трафив, коли трафить тебе?"

ДОГОРИ НОГАМИ

Сотні тисяч нюйоркчан мали нагоду бачити на власні очі і самі брати участь у демонстраціях, які спонтанно виникали з нагоди приїзду до Америки Нікіти Хрущова. Члени делегацій в ОН, що з'їхалися на Генеральну Асамблею з усіх континентів, кореспонденти світової преси і радіо читали й фотографували написи на транспарентах демонстрантів, які давали вичерпну характеристику московському диктаторові і його ділам: „Хрущов — убивця!", „Хрущов — кат України і Мадярщини!", „Хрущов, вертайся додому!"... Тисячі поліцистів і детективів інколи з трудом стримували поодиноких демонстрантів, готових прорвати поліційні пікети, щоб розправитися з „м'ясником Хрущовим", „убивцею шістьох мільйонів українців". В усіх американських газетах з'явилися численні фота з тих демонстрацій-пікетувань, на яких передусім впадали в очі транспаренти з українськими написами. Нюйоркчани проявили напрочуд широку винахідливість. На Істрівер виплили члени професійної спілки портових робітників назустріч „Балтиці" в моторовому човні з написом: „Хай тебе шляк трафить, ти, боме нещасний!" По вулицях міста роз'їжджали авта, обвішані різного роду іншими побажаннями московському диктаторові, а його опудало на шибениці із зав'язаними очима недвозначно пригадувало Нюрнберзький процес, який доконче мусить повторитися з участю совєтського прем'єра, як підсудного. Протихрущовські летючки масово роздавали п і к е т у вальники прохожим біля будинку совєтського консуляту і будинку Об'єднаних Націй.

Від моменту, коли „Балтика" із багажем комуністичних диктаторів більшого й меншого калібру вирушила з Европи до Ню Йорку, ця „подорож миру" стала центральною темою совєтської преси. Певно не раз перевернувся Сталін у своїм мавзолеї із заздрощів до спритного й нахабного Хрущова, свого недавнього посіпаки, що примудрився перескочити через славу й велич свого вчителя. У несамовитому галасі, в брязкоті пропагандивних тимпанів, у жалюгідному плазуванні, якими відзначувано „історичну місію" Хрущова, далеко переверщено ще не так давно аранжовані відзначування „історичних перемог" Сталіна.

Гураганний вогонь совєтської пропаганди зосереджувався в одній точці, щоб вбити в голови людям усіх рас і народів, а передусім народам Африки і Азії, тотальну брехню: „Товариш Хрущов їде боронити мир у всьому світі!" — „Товариш Хрущов їде до Об'єднаних Націй, щоб вести чесні переговори!" Навряд чи коли ще в історії людства насилувано так слова і поняття.

Тим часом у Совєтському Союзі поспішно організовано „всенародну опінію". Заряснілли в газетах вислови „гарячої любови" до товариша Хрущова, „мудрого керманича совєтської політики", „організатора перемог комунізму". Сталінськими перевіреними методами зганяли робітників і колгоспників на збори, відчитували їм заздалегідь заготовлені резолюції, питали: хто — за, хто — проти, і одноголосно схвалені привіти висилали Нікіті Сергійовичу на „Балтику". При цьому широко використовувано для внутрішньої пропаганди усі необережні, непродумані вислови американської преси, щоб переконувати підсовєтські народи, що в Америці — хаос почувань і крайня неодностайність поглядів на основні питання міжнародньої і внутрішньої політики.

Приїзд Хрущова до Америки совєтська преса представляє, як величезний тріюмф совєтської закордонної політики. „Американський народ любить і вірить Н. Хрущову" — переконує своїх читачів московська „Правда". В одному з її чисел вміщено рисунок, як американський робітник, на тлі нюйоркських хмародерів, простягає до Хрущова руки, а в ногах його метушаться, немов розлютовані комахи, „палії війни", „колоніялісти" та „акули Волл-Стріту".

А проте, тяжко тепер, при сучасній комунікації, при широких можливостях ловити радіохвилі з усього світу, ставити правду догори ногами, так, як то робилося за Сталіна. І тому напевно підсовєтські народи знають більше, як подає їм совєтська преса, думають інакше, як в їхньому імені заявляє Москва. Хрущовці плюють правді

(Закінчення на стор. 4-ій)

До відповідної зустрічі ката своєї Батьківщини приготовлялись зокрема замешкалі в Ню Йорку громадяни українського роду. Уже напередодні приїзду Хрущова відбувся в неділю, 18-го вересня, вулицями Ню Йорку великий український Мовчазний Похід, що — як це завважила місцева американська преса —не був уже так дуже мовчазний, але тим вимовніший. Похід очолювали місцеві провідні діячі, до яких — як це згадано на іншому місці — долучилось і багато американців, між ними конгресмен Фарбстейн, стейтовий сенатор Моро та інші. В поході, що йому приглядались десятки тисяч мешканців міста, несено масу таблиць і транспарентів із гаслом: „Боже, благослови Америку. Боже, звільни Україну!" на чолі.

Український Мовчазний Похід проти приїзду ката України Нікіти Хрущова до Ню Йорку почав тратити свій мовчазний характер зокрема тоді, як підійшов під приміщення совєтської делегації до Об'єднаних Націй при 68 вулиці і Парк евеню. Великі відділи пішої і кінної поліції загородили демонстрантам дорогу до самого будинку, а совєтська пропаганда бреше, що, мовляв, поліція цей похід організувала.

*** Усі світлини з підкреслено українським характером зняв п. И. Старостяк.

Уже на деякий час перед відкриттям сесії ОН 20-го вересня та визначеною на демонстрацію годиною, на місце демонстрації почали з усіх усюдів підходити українські демонстранти із таблицями і транспарентами.

Коли ж українські демонстранти 20-го вересня зближались до палацу Об'єднаних Націй, їм, як також іншим групам демонстрантів, заступили дорогу відділи поліції, змобілізовані для охорони комуністичних горлорізів у найбільшій силі, яку пам'ятає історія цього великого міста.

Коли під час сесії Генеральної Асамблеї ОН 20-го вересня почалася демонстративна антихрущовська пікета в околиці палацу ОН, то призначені для охорони комуністичних „дипломатів" відділи поліції машерували в поході разом з демонстрантами, не дозволяючи їм переступити поліційної лінії.

В українському Мовчазному Поході, що йшов репрезентативною П'ятою евеню та що його зорганізував місцевий Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій — Відділ УККА, взяло участь понад 3,000 осіб, між ними багато відомих громадян. Несені в поході таблиці говорять самі за себе.

Михайла Кострибу, який демонстрував спаленням большевицького прапору, негайно оточила з усіх боків поліція та зліквідувавши „пожежу", притримала й на короткий час її спричинника.

ГОЛОС УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

У понеділок 19-го вересня до одного з нюйоркських портів на Східній ріці причалив, хоч і з накиненою обставинами апробатою американської влади, але як злодій, як вломник, формально „голова Ради Міністрів" Совєтського Союзу, а фактично кровожадний у своїх примітивних інстинктах диктатор комуно-московської рабовласницької імперії, Нікіта Хрущов. Забріхана до безтями совєтська пропаганда супроводила цього тупоумно-блазнуватого поганяча рабів підретушованими фотографіями і крикливими заявами про „надію", „любов", „пошану" і тому подібні шляхетні почування, з якими нібито народи світу, включно з американським зустрічають „главу" совєтського уряду. Вміщені тут фотознімки свідчать про те, як було на ділі. Населення Ню Йорку зустріло Хрущова так, як тільки може вільний нарід зустріти диктатора-ката: масовими демонстраціями, засудом його злочинів і погордою.

Одну з головних роль у такому „прийнятті" Хрущова грали громадяни українського роду. Уже напередодні приїзду цього міжнародного злочинця і народовбивця, як і в день його приїзду та під час відкриття сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй з його участю, вулицями Ню Йорку відбувалися походи під зоряними американськими і синьо-жовтими українськими прапорами, на численних транспарентах, що їх несли демонстранти, були виписані гасла про волю України і оборону Америки, разом з українцями йшли в поході видатні представники американського народу (конґресмен Фарбстейн і стейтовий сенатор Моро, представники Американських Ветеранів та ін.), демонстранти співали українських патріотичних пісень, а один з них спалив совєтський прапор. Демонстрації відбувалися по вулицях біля будинку Об'єднаних Націй і біля приміщення совєтської делеґації. Їх, ці демонстрації, всі бачили, як не безпосередньо, то опісля довідувалися про них з газет. У демонстраціях взяли участь представники всіх наших національних організацій і всіх прошарків суспільства. Ці демонстрації на свій лад підтримала і до них включилася вся наша преса. Це було справжнє, бо вільне виявлення волі народу, це був справжній, бо вільний український голос, голос закутого, але непокореного українського народу.

З цього, мабуть, здає собі справу і Хрущов, при всій своїй блазенській тупоумності і жорстокості. Бо не інакше, як посередньою реакцією на цей справжній український голос проти Хрущова і його диктаторської системи, треба вважати ті фабрикати, що їх продукує совєтська преса на перших сторінках, — ті заяви вірности, ті вітальні телеграми, що їх „ввесь український народ" шле своєму катові Хрущову. Очевидно, що всілякі окупантські підганячі і терористи можуть влаштовувати по Україні мітинги і зганяти на них стероризованих людей, але в світі щораз менше стає наївних, які вірили б у такого роду „голос народу", тим менше тоді, як вони мають нагоду почути чи довідатись про справжній голос того народу, як це його, без сумніву, виявили українці в нюйоркських демонстраціях.

Очевидно, що під час демонстрацій не обійшлося і без кількох мимовільних сутичок між демонстрантами і поліцією. Тут бачимо, як одна із демонстранток арґументує з поліцією розпорядження, щоб не носити таблиці з антихрущовськими написами на коротких дрючках, до яких вони були прикріплені. Поліція побоювалась, що такий дрючок міг би допомогти демонстрантам ще активніше виявити свою опінію про комуністичних народовбивців, якщо б котрий з них припадково попався під руки.

Один з небагатьох випадків сутички демонстрантів з поліцією, на який преса окремо звернула увагу, трапився, як молодий українець Михайло Кострива намагався прилюдно спалити совєтський прапор.

„ВОЛЯ ДЛЯ УКРАЇНИ" — це гасло, що домінувало під час другої великої української участи в загальних американських антихрущовських демонстраціях, цим разом у вівторок, 20-го вересня, як відкривалась 15-та сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Також і ця українська демонстрація була зорганізована місцевим Комітетом Об'єднаних Американсько-Українських Організацій, а що вона відбувалась в пополудневих годинах, то багато демонстрантів залишили на той час працю, щоб могти „містові і світові" виявити свою українську опінію про Хрущова. Український Народний Союз і В-во „Свобода" зільнили на той час частину працівників, щоб могли взяти участь у цій демонстрації.

Ще про Тиждень Поневолених Націй в Шикаґо

Звідомлення з активности нашого організованого життя за літній період було б неповне, якщо б не згадати про Маніфестацію Тижня Поневолених Народів 23 липня в Ґранд Парку в Шикаґо. Щоправда була про нього згадка також в нашій пресі, на жаль, деякі не надто точні інформації могли зробити кривду поодиноким виконавцям, а то й цілим групам.

Якщо йде про промовців, то з уваги на обмежений час могли промовляти тільки 4 промовці, запрошені Комітетом Т.П.Н., в тому один, як представник поневолених поза залізною занавісою народів. Запропоновані Комітетом промовці українського походження не могли взяти участи у цій Маніфестації з огляду на свої раніше прийняті зобов'язання в інших місцевостях, тому промовцем від поневолених народів став проф. Ст. Вардис з університету у Висконсин, литовець, що драматично з'ясував у своїй промові, виголошеній доброю англійською мовою, хоч він з „новоприбулих", тяжку ситуацію поневолених Москвою народів. Промови трьох інших промовців — кол. конґресмена Чарлза Керстена (Висконсин), сенатора Романа Грушки (Небраска) та свящ. Леопольда Бравна, що 12 літ був єдиним католицьким священиком на терені СССР — під оглядом форми і змісту першорядні виказали, що в ситуації поневолених народів вони зорієнтовані знаменито.

Оригінальна імпреза „Тиждень Поневолених Народів", це добра нагода інформувати мало поінформований американський загал, а ще до того баламучений всякими більше або менше законспірованими прокомуністичними статтями, про правдиву ситуацію народів поза залізною занавісою.

У Маніфестаційному поході під своїми національними прапорами взяли участь 20 різних національних груп, при чому українська група була чисельно найсильнішою, бо мала 500 учасників, які в національних строях та одностроях звертали загальну увагу своєю організованістю і поставою. Головний черен української групи становили чоловічі і дівочі відділи СУМА — Північ і Південь, що марширували у супроводі власної оркестри, школеної проф. І. Поваличеком, з Осередку ім. Павлушкова. Участь у поході цієї групи брали організовано члени молодечих організацій Пласту, Одуму, „Союзу Українок Америки", АБН, ООЧСУ і інших. Великий мішаний збірний хор, під управою українського диригента і композитора д-ра Мирона Федорова відспівав спеціяльний Гимн Поневолених Народів, скомпонований д-ром Фр. Надьом, мадярським композитором до слів о. Н. Трепші, лотиського священика і поета. З українських хористів взяли в ньому участь члени хорів СУМА ім. Павлушкова, „Сурми", „Славути", парохії св. Йосифа. Крім цього є співаки (-чки) інших національних груп.

Інша українська оркестра, ім. св. Николая, під управою проф. І. Барабаша, відіграла спочатку американський гимн та декілька пісень. Маніфестаційна програма, що відбувалася в гарному місці в Ґренд Парку близько озера Мишиґен при гарній погоді, проходила без зайвих протягань чи задовгих промов. Вона зібрала численних маніфестантів, що їх кількість оцінила американська преса на 15,000. Вона оставила у всіх приявних якнайкраще враження і переконання, що ця імпреза конечна.

Комітет Тижня Поневолених Націй очолював видавець Генрі Реґнери, заступниками предсідника були полк. Джек Рейлі і през. Іван Дужанський, секретаркою п-ні Л. Коннер, а почесними предсідниками були губернатор Іллиной В. Стреттон і мейор Шикаґо Р. Дейлі, що видали з тієї нагоди окремі проклямації.

Впродовж цілого Тижня Поневолених Націй відбувся ряд відчитів на теми поневолених народів знавців різних народів та ділянок життя СССР на телевізії і в радіо міста, між ними також голови УККА — проф. Лева Добрянського, п-и Н. Чуби, д-р Катерини Кохно. Більші американські щоденники, дільницеві періодики та різнонаціональна преса містили часті інформаційні статті про ситуацію поневолених народів, при чому знамениту прислугу в тому випадку віддала свіжо видана книжка проф. Р. Смаль-Стоцького „Кептів Нейшенс", якщо йшло про правдиві, нефальшовані дані і цифри з життя тих народів.

В. Н.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
The Ukrainian Weekly Section

WARNING: DICTATOR KHRUSHCHEV, THE GREATEST PERPETRATOR OF CRIMES AGAINST HUMANITY AGAIN DESECRATES AMERICAN SOIL!

HANGMAN OF UKRAINE COMES TO THE UNITED NATIONS TO REVILE AMERICA AND SELL HIS GENOCIDAL PROPAGANDA

KHRUSHCHEV'S "CO-EXISTENCE"

Своєю власною демонстрацією зустріла приїзд Нікіти Хрущова до Ню Йорку „Свобода", випустивши з цього приводу спеціяльне видання свого англомовного „Українського Тижневика" (з датою суботи, 17-го вересня) із матеріялами про того ката України та його злочини. Це спеціяльне видання не тільки розіслано всім передплатникам, але й надруковано його ще тисячі додаткових чисел, що їх вислано багатьом дипломатам і урядовцям, як також масово поширено під час антихрущовських демонстрацій. Ще досі „Свобода" дістає з усіх усюдів окремі замовлення цього свого надзвичайного випуску.

ДОГОРИ НОГАМИ

(Закінчення зі стор. 3-ої)

в очі — і роблять своє. Клясичний приклад совєтської забріханости продемонстрував московський диктатор у своїй довжелезній промові в Об'єднаних Націях. Цю промову колись, коли про большевизм згадуватимуть люди, як про тяжкий кошмар, напевно студіюватимуть криміналісти і психопатологи.

Обманювати підсовєтські народи, пускати їм в очі пропаґандивний туман допомагають большевикам деякі „прогресивні" організації та товариства в Америці. Ось так у московській „Правді" з 17-го вересня, напередодні „історичної подорожі", читаємо лист до Хрущова підписаний президентом World Brotherhood Foundation Майклом Зукелом. Висилаючи цього листа зі своєї штаб-квартири в Карнеґі-голл, в Ню Йорку, п. Зукел пише: „Це була новина, подібна до свіжого вітру — Ви плянуєте нову візиту до ЗДА... Переважаюча більшість людей в Америці, особливо в З'єдинених Державах, вважатиме за честь і буде Вам вдячна за те, що Ви рішились на цей шляхетний крок... Я можу Вас запевнити, що коли б не кілька людей з надтріснутими черепами, то Ви могли б у цілковитій безпеці без охорони і, вірте мені, втішаючись найбільшою повагою, ходити не тільки по вулицях Ню Йорку, але й по всій території ЗДА. Я також можу Вас запевнити, що під час останньої візити Ви завоювали повагу і приязнь 99.9% народу ЗДА. Ви, пане Хрущов, як ніхто інший сьогодні, тримаєте в своїх руках головний ключ до миру, процвітання і братерства"...

Хто це писав — чи не людина із справді надтріснутим черепом? Адже кожне слово в цьому ганебному листі ставить правду догори ногами. Мільйони американців можуть це засвідчити. Численні фота в кожній газеті — крім комуністичних, — тисячі фактів кричать проти цього листа. Тим гірше для фактів, якщо вони свідчать проти нас, — казав колись кривавий Ленін, який, до речі, також називав дурнем кожного, хто вірить на слово. Врештою, лист Зукела, написаний за совєтськими пропаґандивними зразками, навіть з тими сталінськими 99.9%, можна було б поминути без уваги, якби не його тонкий розрахунок: обманути тих, хто не має можливости його спростувати, експлуатувати довір'я поневолених народів до всього того, що американське, що з Америки.

У реляціях про „ентузіястичну зустріч" Хрущова з американцями совєтська преса декілька днів замовчувала про демонстрантів і про всі ті скандальні ситуації, в яких опинявся московський диктатор під обстрілом питань, ставлених йому журналістами на його імпровізованих з балькону, в готелевих голах і просто серед дороги „пресових конференціях". Та очевидно до кожної, навіть найбільшої брехні треба додавати бодай краплину правди, щоб можна було ту брехню споживати. Такими краплями в московських „Ізвєстіях" були іронічні згадки про демонстрантів мадяр, кубинців, альбанців, коротенька заввага про „жалюгідні спроби купки відщепенців, приґрітих американською реакцією отруїти урочистість моменту своїми провокаційними вихватками". Про українців не було ані слова.

Так — все. Але які ж важливі для підсовєтських людей навіть ті скупі краплини правди: „щось таки не зовсім в порядку було з тим урочистим моментом приїзду Хрущова, певно й наші там дають себе знати", — думали, очевидно, люди в Україні.

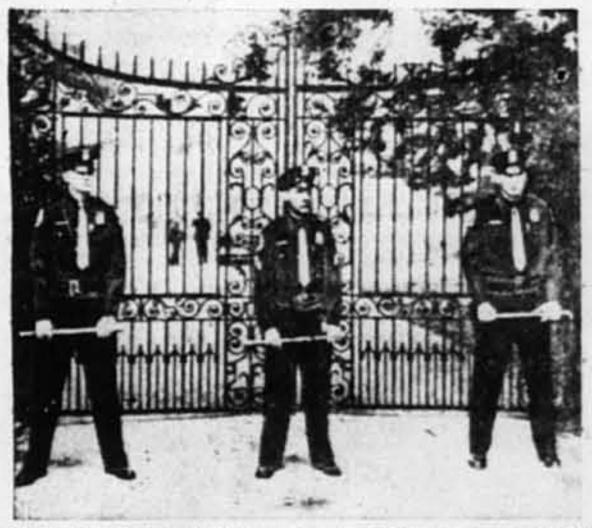
Хрущов, Кастро, Тіто... Направду історична подія — з'їзд масових убивців і конспіраторів, що під охороною поліції змовляються проти свободи в світовій метрополії, Ню Йорку. Золоту нагоду — можливість виступати на міжнародному форумі Об'єднаних Націй — вони вкористовують додна. 99.9%, про які пише їхній палкий прихильник — звичайно, брехня. Але духовий плебс, оті „печерні люди", отой розкладовий, вічно з усього невдоволений суспільний фермент, що становить якийсь процент американського, як і кожного народу в світі, побоюючись явно вітати Хрущова, шалено оплескує Кастра і Тіта, влаштовує відьомські карнавали під вікнами готелів, де розташувались вони з своєю челяддю.

Люди, які турбуються майбутнім своїм, своїх родин і своїх країн, мають неповторну нагоду зблизька приглянутися тій небезпеці, яка звисла над усім світом.

В. С-ко

Можна б сказати, що проти Хрущова і його комуністичної кліки народовбивців в Ню Йорку демонстрував малощо не дослівно „ввесь світ". Демонстрували американці, демонстрували українці і демонстрували численні інші національні групи, висловлюючи ясно і недвозначно волю і опінію народів свого походження: Геть тирана і народовбивця Хрущова та його підголосків, воля людині і народам!

День і ніч і на кожному кроці поліція мусить охороняти Хрущова перед „симпатіями" американського народу. На фото: полісмени стоять на стійці перед совєтською „дачею" в Ґлен Ков, куди Хрущову дозволено виїхати на кінець тижня.

Преса, радіо і телевізія, репортери і фотографи, яких слідкували та на папері чи на фотографічній плівці реєстрували і дальше реєструють ці безконечні антихрущовські демонстрації, рознесли писані і фотографовані вістки про них в усі закутини світу. Немає сумніву, що не одна з цих вісток продістанеться через залізну заслону совєтської цензури і брехні також і до гноблених Хрущовим та іншими комуністичними сатрапами поневолених народів та переконає їх, що вони не самі в їхній боротьбі за волю і незалежність.

ОДИН ПРИКЛАД СОВЄТСЬКОЇ ЗАБРІХАНОСТИ

В тому самому часі, як найсильніші в історії Ню Йорку відділи поліції захищають Хрущова й інших комуністичних головачів перед масовими, справді всенародними демонстраціями зневаги і засуду їх народовбивчих злочинів, підсовєтська преса і пропаґанда захлинається брехнями, представляючи все цілком догори ногами. На цій фотокопії рисунку з московської „Правди" з 21-го вересня видно, як то ця „Правда" бреше про прийом Хрущова в Ню Йорку.

З надзвичайним антихрущовським випуском англомовного тижневика „Свободи" познайомився також теперішній віцепрезидент і республіканський кандидат на майбутнього президента Ричард М. Ніксон, одержавши це видання „до рук власних" від головного предсідника УНСоюзу і адміністратора „Свободи" Дмитра Галичина під час зустрічі з представниками багатьох національних груп у Вашинґтоні в понеділок, 19-го вересня, себто в тому самому дні, як Хрущов приїхав до Ню Йорку. Ці представники, між якими з українців були ще адв. М. Пізнак, проф. А. Грановський, Ів. Дужанський, п-ні Олена Лотоцька, І. Білинський, адв. Т. Дармопрай, адв. А. Дячук, С. Скубик, ред. А. Драган та інші, мали в тому ж дні також зустріч з президентом Айзенгавером в Білому Домі.

В СССР пишуть про захоплення американців Хрущовим

Москва. — Совєтська преса й радіо, продовжуючи брехливі звідомлення про подвиги Хрущова в Америці, принесли м. і. вістку, що совєтська амбасада у Вашингтоні й совєтська місія при ОН в Ню Йорку дістають „сотні" листів від американців, що висловлюють свою солідарність з Хрущовим. Редактор „Ізвєстій", зять Хрущова Алексєй Аджубей, і редактор „Правди" Павло Сатюков наводять ніби-то цитати з тих листів та покликуються на прізвища ніби-то авторів; однак — цікаво! — совєтські кореспонденти не подають адреси здогадних американських звеличників Хрущова, отож не можна перевірити їх твердження. Якась Рахель Баллає з Ню Йорку ніби запевняє в своєму листі, що відвідини Хрущова в Ню Йорку — „це наче подив свіжого повітр'я у тому затухлому від погоні за грошем місті".

Хрущов знову скандалився в ОН — голова Асамблеї прикликав його до порядку

Об'єднані Нації. — Нікіта Хрущов влаштував знову в в минулу суботу 1-го жовтня ц. р. в Об'єднаних Націях невидане там видовище, виголосивши таку напастливу й лайливу промову при обговорюванні справи допущення комуністичного Китаю до ОН, що головуючий президент Генеральної Асамблеї Фредерік Боленд з Ірляндії перервав йому в тому місці, коли Хрущов назвав Франсіска Франка „катом еспанського народу", пригадавши йому, що в промовах не вільно ображувати персонально голов урядів чи держав і казав скреслити те місце з офіційного протоколу. Хрущов використав нагоду, щоб знову лаятись проти З'єдинених Держав, про які ніби „горобці на дахах співають", як опікунів колоніяльних режимів в колоніях. Хрущов таврував ЗДА за їх ставлення до муринів та впевняв, що в Америці муринів далі лінчують та не дозволяють їм ні їсти в спільних з білими ресторанах, ні спати в спільних готелях. Хрущов кричав, що без комуністичного Китаю в Об'єднаних Націях не може бути миру у світі та запитував, як ОН виглядали б, коли б всі інші „соціялістичні країни" виступили з них. Коментатори стверджують, що це перша замаскована погроза, що СССР може виступити з ОН. — Хрущов промовляв після американського амбасадора Джеймса Водсворта, який дав короткий перегляд злочинів комуністичного Китаю. Після промови Хрущова Водсворд склав окрему коротку заяву, в якій м. і. підкреслив, що в Америці є більше свободи й нагоди до добробуту для кожного мешканця без уваги на расу, колір чи віру, як в комуністичних країнах. Водсворд зазначив, що „спектаклі", що їх уладжує Хрущов на трибуні чи на своєму місці в залі ОН ставлять під сумнів можливість поважних, конструктивних і спокійних нарад в таких справах, як міжнародне роззброєння. Він натаврував „непогамовані вибухи" Хрущова. — Після виголошення своєї промови Хрущов зараз вийшов із залі і — за коментарями преси — виявляв велике вдоволення власним новим скандальним подвигом. Над самою справою — чи ця Генеральна Асамблея має взагалі займатись проблемою допущення комуністичного Китаю до ОН — навіть не голосовано.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ. СКРІПЛЮЙТЕ ГОЛОС УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ. ПОШЛІТЬ СВОЮ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

Більше уваги до шкіл українознавства

Перед нашою спільнотою на нових землях поселення стоїть дуже важливе завдання — охоронити молодь від винародовлення і виховати її на добрих громадян, патріотів свого народу. Треба її навчити говорити добре українською мовою, пізнати свою історію, географію, культуру плекати наші прекрасні звичаї. Це завдання взяли на себе наші Церкви, парохіяльні школи, молодечі організації як Пласт, СУМА, МУН та інші, і школи українознавства. Зокрема, школи українознавства ведуть у цій ділянці величезну роботу, яку, однак не доцінює належно громадянство, а зокрема більшість батьків.

Загально відомо, що протягом останніх років маємо великий поступ у справі навчання української мови в парохіяльних школах. Тепер це є обов'язковий предмет. Однак, навчання української мови триває всього 6 років, звичайно від 3-8 кляси, і по закінченні діти йдуть до публічних, інших католицьких чи приватних шкіл, де вже не мають змоги продовжувати навчання рідної мови, історії, історії своєї Церкви, історії літератури.

Та й само навчання української мови в парохіяльних школах — одна година на день — потребує доповнення, бо не може дати належного знання при всіх зусиллях учителів. Коли йде про історію української літератури, історію української Церкви, економіку українських земель та історію й географію України вчиться старші діти, цебто діти середніх шкіл. Цю прогалину, то всього цього можуть заповнюють школи українознавства, завданням яких є дати нашій молоді знання в цій ділянці. Подивімося тепер, що діється в осередках скупчення нашої еміграції в ЗДА чи в Канаді.

Ледве 5-10 відсотків дітей учнів наших парохіяльних шкіл, ходить до шкіл українознавства. Дітей, що ходять до публічних чи приватних чужих шкіл, і дітей, що закінчили парохіяльні школи і вчаться в гайскулах — дуже мало. Прикладом може послужити хоч би Ню Йорк. На 1200 дітей в одній із наших грекокатолицьких парохіяльних шкіл всього коло 100 дітей ходить до школи українознавства. Кожного року цю парохіяльну школу закінчують 120-140 дітей, а вписується до школи українознавства всього 10-20 дітей. А де решта? Чому немає їх всіх у цій школі? Бо ж їх знання української мови, історії, географії недостатнє, ще треба цій молоді багато навчитися з цієї ділянки.

І в цьому головна вина батьків, які легковажать, а то й нехтують цю справу. Ви почуєте від них багато виправдань, от, мовляв, дитина вчиться української мови в парохіяльній школі і цього для неї вистачить. На жаль, так не є, бо коли дитина піде до чужої середньої школи, то з часом не багато залишиться в неї знання з рідної мови, хіба-що буде сама працювати над собою в цій ділянці, що, однак, не дуже часто спостерігаємо серед нашої молоді. Інші батьки, і то, на жаль, навіть з інтелігентних кол, кажуть, що дітям вистачає англійської мови. Чи знають вони, що в З'єдинених Державах ведуться студії над тим, до якої міри національні групи плекають свою мову, свої звичаї і підчеркується потребу вживання рідної мови, шанування своїх звичаїв як явище і цінний вклад в американську культуру. Інші батьки підносять ще й такі аргументи, мовляв, діти перемучені наукою, нащо ж додатково перемучувати їх, посилаючи до шкіл українознавства, хоч звичайно, навчання в школах українознавства відбувається лише в суботи по 3-4 години, а найвище два рази на тиждень по 2 години. Знаємо немало дітей, які мусять доїжджати до школи українознавства поїздом або автобусом, мусять в суботу раненько вставати, а все таки радо їх відвідують, і не нарікають на перевтому. На жаль, наша преса, особливо в ЗДА, не присвячує належної уваги цьому питанню. Чому б нашим часописам бодай раз на рік протягом 2-3 тижнів перед початком шкільного року не вміщувати, от хоч би такі заклики: „Батьки, пішліть своїх дітей до школи українознавства", „Всі наші діти — до шкіл українознавства" і т. п.

І. Гурик

ЗАСТУПНИЦЯ СОНЕЧКА

(Із радіо-передачі „Голос Свободи" д-ра Ст. Самбірського в Шикаго 24-го вересня 1960 року)

Гей, чи чують Орко, Дорко, Леся і Галинка? Відзивається Дитяча Радіохвилинка! Всіх дітей вона скликає, всіх до себе просить — щось цікаве, любі друзі, нині вам приносить. Добрий вечір, дорогі діти! Вітаємо вас із першою нашою розмовою по вакаціях. Радіємо, що ви на вакаціях добре відпочили і зі свіжими силами йдете до школи. Щасти вам Боже!. Сьогодні маємо для вас казку, не казку, а таку собі слів в'язку про те, яку то заступницю дарує дітям Сонечко, прощаючись з ними першого дня осени. Послухайте.

Кожного ранку, коли ще діти в ліжках сонні очі протирали, стукало Сонечко золотими пальчиками в шибку й гомоніло:

Добридень, маленькі друзі! Уже прокинулись пташки й комашки, вже квіточки й листочки вмиваються росою. Пора й вам уставати, митися, Богові молитися, молочко випивати та й до мене на забаву вибігати.

Тоді дітки останки сну із очей проганяли, швидко з ліжок уставали, милися, Богові молилися, сніданок з'їдали і до Сонечка в садок або в город вибігали.

Як ся маєш, Сонечко, не стукай у віконечко — ми вже тут!

І починалась весела забава... [illegible] ки їм помагали, квітки всміхалися, а густа травичка гус... [illegible] ноги, щоб їм було м'яко танцювати. Так проминуло і Літо з своїм товаришем, Вакаційним Відпочинком.

А одного дня не постукало Сонце до дітей у віконце. Надійшла Осінь та й закрила Сонечко сірою хмариною, холодним вітром дихнула, серпанком із мряки махнула...

Де ти, Сонечко? — питаються діти в вікно виглядаючи. — Чому ти нам сьогодні „добридень" не сказало?

Не можу, діти! — каже Сонечко. — Мене Осінь заворожила, хмаринкою закрила. Вже не буду я вас щодень на забаву викликати. Вам пора книжки читати, задачі писати, ходити до школи, бути такими пильними, як бджоли. А діти кажуть: — Ми все пильні, мов бджоли, любимо ходити до школи, книжки читати, розуму з них пригорщами набирати — але за тобою, Сонечко, скучатимемо.

І сказало Сонце з-за осінньої хмаринки:

Я вам свою заступницю пішлю, щоб так вас любила, як я це влітку робило.

А хто ця заступниця? — допитуються діти. Ця заступниця — кольорова стрічка на небі, звеселяє всіх у потребі. Тому її і Веселкою прозвали. Раз у місяць вона з неба з-під чорної хмари у клубочок звивається, на землю злітає, сторінками розгортається, у газетку перекидається і в гості до дітей приходить.

А чи вмітиме вона з нами гратися? — питають діти.

Вмітиме та ще й як! З іншими дітьми вже шість років грається. То казочку розкаже, то образок покаже, то загадку загадає, то віршик прочитає... Все вона знає.

От, і диво, — каже малий Богданко. — Газеткою стала Веселка із неба і те нам приносить, чого нам і треба: вона, наче мама, бо казочки знає — вона, мов учителька, бо дітей навчає, як Бога любити, як добрими бути і що рідну мову не можна забути. Вона, мов сестричка, грається з нами, сміється і радує нас образками.

То дай нам, Сонечко, свою заступницю Веселку, що з неба скотилася і газеткою зробилася! — закликали діти громадою. — Ми будемо її любити, до серця тулити, бо вона наша українська газетка, для нас і вдома і в школі призначена. І Сонечко, ховаючись на зиму за грубу сніжову хмарину, післало дітям свою заступницю, Веселку. Всі діти „Веселку" мають, казочки і віршики читають, образочки оглядають, з неї знання-радости набирають. А хто з вас ще її не має, хай попросить маму-тата газетку „Веселку" запросити в хату.

ІЗОЛЮВАЛИ ВІРУСИ ПІСТРЯКА

Ню Йорк. — Представник Слови - Кеттерінг дослідного інституту, який вивчає недугу пістряка, повідомив, що вдалося відокремити віруси вісьмох родів людського пістряка. Досі вдалося було ізолювати тільки вірус пістряка крови, так званої недуги леукемії. Тепер ізолювали віруси на тканинах із пістряком, що їх взяли з уст, м'язів, ячника та інших тканинок людського тіла. Ці нові ізоляції вірусів із пістрякових тканинок можуть, що цю жахливу недугу спричинюють віруси. Коли б це вдалося довести, тоді можна б було винайти вакцину, яка забезпечувала б людей проти пістряка, подібно як це діється зі щепленням проти інших недуг.

Українська доповідь на конвенції бібліотекарів

23 й 24 вересня відбулася в Ст. Джеймсі, Манітоба, річна конвенція манітобських бібліотекарів з участю міністра освіти Стюарта МекЛейна, президента Канадійської Бібліотечної Асоціяції, д-ра О. Гарлова з Ванкуверу, провінційної бібліотекарки пані М. Морлей, та коло 100 учасників, зацікавлених розвитком бібліотек у Манітобі. Українську науку заступав на конвенції проф. Яр. Рудницький, член Бібліотечного Комітету Міської Ради Вінніпеґу, що виголосив доповідь про „Бібліотечну справу під Совєтами" 24-го вересня.

З нагоди конвенції влаштовано в Ст. Джеймській Публічній Бібліотеці виставку книжок манітобських авторів, між яких включено видання праць проф. П. Юзика „Українці в Манітобі", В. Лисенко „Жовті черевики", проф. Яр. Рудницького „Українсько-канадійський фольклор" в англійському перекладі й інших. Окремий стіл відведено для видань Української Вільної Академії Наук — УВАН із Вінніпеґу.

Управа міста Ст. Джеймс гостила приявних окремим бенкетом, на якому доповідь виголосив д-р Н. Гарлов із університетської бібліотеки в Ванкувері.

● У Південній Кореї новий уряд д-ра Джона Чанґа проголосив амнестію для 15.000 в'язнів, що їх велику частину становлять політичні противники, арештовані й засуджені у зв'язку з упадком режиму президента Сингмана Рі.

● [illegible] у Берліні виступив із проповіддю перед [illegible] слухачами американський проповідник Біллі Ґрагам, [illegible] на закид східньонімецької комуністичної преси, що Ґрагам є „американським аґентом", він заявив, що він є „аґентом Царства Божого". Комуністи відповіли: „наші взаємини з тою „державою" теж напружені".

Филаделфія намагається затримати першенство у збірці Народного Фонду

У збірці національного датку за останній рік Филаделфія висунулася на перше місце між усіми українськими громадами у ЗДА. В тому році филаделфійські українці зложили до Народного Фонду суму $7,500. Цей успіх сприйняли филаделфійські українці з вдоволенням. Нова Управа Відділу УККА у Филаделфії поставила своїм завданням затримати це першенство в цій відповідальній народній акції і в цьому діловому році. Вже на першому засіданні Управи филаделфійського Відділу УККА постановлено, щоб негайно після закінчення літнього сезону почати велику збірку у місті.

8-го вересня відбулася Громадська Нарада у справі збірки національного датку, і в ній взяли участь представники зорганізованого громадянства. Місто поділено на п'ять районів: середмістя, північ (Логан-Найстави), захід, схід (Френкфорд) і південь та й у всіх цих районах підібрано спеціяльних збірщиків, які зобов'язались відвідати кожного українця в його помешканні і вияснити справу Народного Фонду. Провід у цій акції перебрала Комісія по збірці Народного Фонду, яку очолюють три члени Управи Відділу УККА: Іван Поритко Іван Скальчук і Теофіль Кульчицький. Ця Комісія не лише розділила працю між сотню добровольців-збірщиків, але її члени самі почали акцію, активізуючи збірки по районах. Видано спеціяльний заклик; заклик проголошено по радіо українськими радіопрограмами, а летючки роздано під церквами.

Ця акція безпосереднього зв'язку з платниками національного датку виказується успішною. Платникам дається змогу вплатити свій національний даток, як теж і дістати інформацію про діяльність УККА. Ця система посилює громадську контролю і моральне зобов'язання кожного українця включитись в ряди платників Народного Фонду, який повністю призначений на політичну акцію в допомогу державного визволення України. Коли у всьому світі йде затяжний бій за свободу для всіх народів, коли український нарід на рідних землях стоїть у перших рядах в цьому великому бою, вся українська громада на еміграції і на нових поселеннях мусить включитися в цю боротьбу і підтримати її матеріяльно і морально. Це йде бій за новий справедливий світ, і в цьому бою не може бракувати нікого. Филаделфійська українська громада під проводом місцевої Управи ВідділуУККА постановила вести перед у цій народній акції і закликає до співзмагання всі інші українські громади. Запляновано у жовтні вивсиґнувати вплати на народний фонд за біжучий рік від усіх филаделфійських українців, які здібні платити.

Т.

● **Департамент** справедливости повідомляє, що у федеральних судах залягає 71,000 цивільних, кримінальних і апеляційних справ. Щоб їх полагодити, на це треба одного року часу, але щороку прибуває коло 80,000 нових справ, і тому ті суди мають постійно неполагоджені справи.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА

ПОДЯКА

В пам'ять мого Найдорожчого МУЖА,

пок. ген.-хор. Гната Стефанова

замість квітів на Його могилу складаю — $ 25.00 на фонд Будови Укр. Кат. Церкви в Пассейку та $ 25.00 на українських Воєнних Інвалідів в Реґенсбурґу (Німеччина),

та з нагоди вінчання нашого СИНА

ГНАТА З ОРИСЕЮ МЕДВІДЬ,

що відбулося 10-го вересня щ. р. в Пассейку, Н. Дж.

Рівночасно почуваюся до обов'язку подякувати цілою дорогою Всеч. о. пароховi М. Білинському, о. М. Притуляков, та о. І. Найковіові за врочисте звінчання молодих; дорогій Родині молодого й молодої — сеньйорам нашої сім'ї п. М. Вачковій й Олі Дівнич, „Старій Війні" з д-ром І. Козаком та шваґрам З. Стефановим на чолі, дружкам, бружбам та Вельмишановним Гостям, Промовцям й Співакам та Тетяні Кисілевській, делегатці від нашої родини з Канади, за достойну участь, що створила милу й рідну атмосферу. Зокрема належна подяка Батькам невістки — П-ву Медведям за дбайливе влаштування нашого сімейного свята, а родичеві Софронові Федеву за сердечне сповнення обов'язків старости.

Нехай Господь допоможе нашому любому синові, поруч з його дружиною осягнути їх вимріяну мету.

Наталія СТЕФАНІВ

ПОВІДОМЛЕННЯ ВІДДІЛУ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ — в ГАРТФОРДІ

Оцим подаємо до відома УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА ГАРТФОРДУ, — що —

в суботу, 8-го жовтня 1960 р.

в год. 6:30 вечора в приміщенні Українського Горожанського Клюбу

— відбудуться —

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Відділу УККА

До участи в Загальних Зборах просимо в першу чергу всіх платників Українського Народного Фонду, як і все Українське Громадянство.

УПРАВА ВІДДІЛУ

Увага! Увага!

ДЖЕРЗІ СИТІ й ОКОЛИЦЯ!

В п'ятницю, 7-го жовтня 1960 р.

в год. 7:30 вечером в приміщенні УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в ДЖЕРЗІ СИТІ — при Фліт і Окленд вул.

відбудуться

НАРАДИ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ Відділів УНСоюзу Надгудсонської Округи

в яких повинні взяти участь члени Окружної Управи та Урядовці і Конвенційні Делегати наступних Відділів:

25, 70, 170, 171, 196, 213, 270, 275, 281, 286, 287, 380.

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Звіти Відділів про збірку на Колеґію св. Василія в Стемфорді;
2. Осіння членська кампанія УНСоюзу — реферує головний секретар УНСоюзу д-р Я. ПАДОХ;
3. Поточні справи.

Б. СТЕФАНОВИЧ,
Голова Окружної Управи

Увага! Увага!

СИРАКЮЗИ, ЮТИКА й ОКОЛИЦЯ!

В неділю, 9-го жовтня 1960 р.

в год. 7:00 вечора в залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ 1317 В. Фаєтте вул. — СИРАКЮЗИ, Н. Й.

відбудуться

I.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

участь в яких повинні взяти всі члени Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати та Представники і Члени слідуючих Відділів:

БІНҐГЕМПТОН	398	ГЕРКІМЕР	192
ДЖАНСОН СИТІ	21	ФУЛТОН	263
ДУРНГАМВИЛ	188	ЮТИКА	58, 484
РОМ	121	СИРАКЮЗИ	39, 317
ЛІТЕЛ ФОЛС	330		

у Зборах візьме участь д-р ЯРОСЛАВ ПАДОХ, головний секретар Українського Народного Союзу.

II.

„УКРАЇНСЬКА СІЧ", Відділ 39 УНСОЮЗУ в СИРАКЮЗАХ в год. 5:00 пб. полудні.

влаштовує

ТОВАРИСЬКУ ЗУСТРІЧ — КОНЦЕРТ ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ І ГРОМАДЯНСТВА.

В ПРОГРАМІ:

Вступне слово, промови-привіти; Мішаний хор греко-кат. церкви св. Івана Хрестителя під диригентурою Мирона ЯВОРСЬКОГО; П. БУРА — сольові пісні; І. ЗАЦАРАНІК — деклямація; Пласт — збірна деклямація; СУМА — народні танки; Чоловічий хор „СУРМА" під диригентурою Олени КОКОДИНСЬКОЇ а інше.

Головну промову виголосить д-р ЯРОСЛАВ ПАДОХ.

Запрошуємо Українські Організації і Вп. Громадянство до численої участи в Зустрічі-Концерті.

Іван ШГУЛЯК (Голова Окружного Комітету) — Олекса ШМОКАЛЮК (Предсідник 39 Відділу)

Салик Степан

Відлетіла мамина пташка...

Жмуток слів, над свіжою могилою учня Школи Українознавства в Ню Йорку, Юрка Рабія.

Чомусь місяць вересень немилосердний і болючий не тільки для нас з Рідні, але і для нас усіх...

Два роки тому, забрав вам дорогого Батька, а нам невіджалованого директора Школи Українознавства в Ню Йорку, д-ра Михайла Рабія, а тепер знов у вересні з волі Всевишнього, наче та пташка зірвалась у вирій і відлетіла, дорогий Юрку, твоя душа у Засвіти...

Пригадую собі, як ти ще малим вступив до цієї школи і провів у ній дев'ять років. Цього року, ти мав зложити кінцевий іспит і одержати матуральне свідоцтво. Ще бракувало тобі два місяці, щоб разом із твоїми ровесниками засісти при зеленому столі і скласти кінцевий іспит. Та воля Всевишнього була інакша. Бог велів тобі зложити кінцевий іспит із твойого життя... Бог покликав тебе на іспит туди, до Себе — а предсідником дав тобі, твого дорогого Батька, що був директором цієї школи. І напевно на твойому дипломі написано все золотими буквами визначно. Бо ж життя твоє Юрку, було чисте — незаплямлене, невинне і ти, став студентом - янголом, Небесного Університету, Великого Бога, творця Всесвіту...

*

Сумують за тобою, Юрку всі. А найбільше твоя Мати. Її серце зранене сімома мечами. Вона не може прийти до себе, що тебе, Юрку, вже нема, що по тобі така страшна пустка лишилась. В хаті когось бракує. Все замовкло, бо бракує тебе, не чути вже твойого голосу. Сумує і твоя сестричка Таня, що її молоде серденько зазнало вже за такий короткий час стільки горя і лиха. Сумують за тобою твої найближчі з Рідні, і вчителі, і твої товариші і побратими пластуни. І всі, що тебе знали, бо любили тебе, бо ти був доброю дитиною і учнем і добрим взірцевим пластуном.

У затишші вечірнього сумерку, коли все замовкло, із темряви думок, стає передо мною твоя особа. Ти прийшов до мене і ми пригадуємо собі, як ми часто разом верталися зі школи додому. По дорозі говорили про різні речі, про те, що тебе цікавило, а найбільше говорили про нашу клясу. Якби це зробити, щоб наша кляса стала кращою, та прикладом для цілої школи та своїх батьків.

Пригадуємо собі теж, як ти часто приступав до мене, коли зустрічались. Ти розказував мені, що ти нового прочитав і ми вели розмову на ці теми. Ти раз з таким захопленням розказував мені, як то ти хотів би бути американським летуном - парашутистом і коли буде війна, ти на літаку першим полетів би туди, на Україну, а коли причалиш на Рідній Землі, всі тебе будуть вітати, бо ти їм скажеш, що ти українець. Скільки то буде радости і втіхи — ти сказав мені.

Сьогодні ти літаєш попід небесні простори і споглядаєш на нас усіх, звисока. Сьогодні твої уста замкнулися назавжди. Лежиш спокійно в землі, далеко від Рідного Краю. Спочило твоє молоде тіло, наче скошена в повному розгарі до життя — квітка...

Після твоїх похоронів, у затишку моєї хати ми знову вели розмову, але вже не про земські речі. Твоє лице спокійне. — Мені там, коло могоБатька, дуже добре, гарно і весело, бо я перейшов все, що мені тільки було тут, на землі призначено. Хоч те все було понад мої молоді сили, я перебув те все, без нарікання. Випив чашу додна, що була мені призначена. Сказав ти тоді, мені ще й таке: — Мене Батько дуже-дуже любив, і мені дома, було дуже добре і весело. Але коли Божа покликала його до Себе, мене огорнув жах, що буде тепер з моєю дорогою Матусею, як вона дасть собі тепер раду, хто її допоможе на старість, коли Батька не стало? Батькові нашому було жаль нас залишати, тут самих на Землі. І там, у небесних просторах йому було сумно, він все тужив за нами і за мною. Можливо, що Божа воля була така; щоб мій Батько не скучав за мною і не був самітним. Покликав Бог теж туди і мене до Себе. Ми тепер по-парі поділились: мій Батько і я там, де нема вже смутку, ні журби, де радість панує без кінця, де життя вічне. А тут, на Землі, моя дорога Матуся і сестра Таня. Я знаю, що їм не так весело, як це було колись, коли ми були всі разом. Тепер ти, Таню, мусиш заступити моє місце. Не можеш оставити нашої Матусі самою. Мусиш отерти ці сльози, що їх стільки пролила по смерті Батька і мене. Таню, Мама має ще тебе тільки, а моя дорога Матуся тільки тебе, Таню. Коли я відійшов, хата наша опустіла, посумніла, замовкло все. Ваші лиця зорали глибокі борозди, що їх вижolобили пролиті сльози горя і розпачі, по страті нас.

Люби свою Матусю ще більше, як дотепер, а Вас тільки вже двоє. Нема кому порадити, ні розрадити. Не дай їй відчути ту пустку і самоту, по нашому відході. Потім, Таню, Матусю, що хочби не знати, як довго перебували ви на землі, це тільки одна хвилина і ви всі прийдете сюди до нас. Тому шкода ваших сліз, не сумуйте, ми тут всі стрінемось, щоб жити вже вічно, разом, як це було колись. Прощайте!

Громада в Джерзі Сіти започаткувала відзначування 20-річчя УКК

ГРАМОТА
УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ
виготовлена дня 24. вересня 1960 на Ім'я Достойного Антона Ш А Р А Н А
в Джерзі Сіті як вислів
ПРИЗНАННЯ І ПОДЯКИ
за віддану працю для Українського Народного Фонду і зібрані та зложені для нього жертви в сумі $ 175.00
Скріплювати і збільшувати цей фонд є рівнозначне з творенням матеріяльних підвалин для постійної, ні від кого незалежної, праці УККА, його англомовних науково-інформативних видань й організації допомоги визвольним змаганням Українського Народу.
Хто цю працю підтримує і в неї включається — той виявляє тим свою шляхотну відданість ідеалам Найвищого Національного Добра.
За Український Конгресовий Комітет
Лев Е. Добрянський, голова
Дмитро Галичин, президент
Ігнат Білинський, д-р Матвій Стахів, секретарі
Йосиф Лисогір, касир
Василь Мазурий, Директор Канцелярії УККА

Фотокопія (поменшена) почесної грамоти, що її в цьому ювілейному році признає УККомітет для всіх громадян, що впродовж 10-річного існування Народного Фонду склали на його цілі по 100 і більше долярів. Її можуть одержати також і ті, що ще в цьому році доповнять суму своїх пожертв до $100

(Закінчення зі стор. 1-шої)

вєтський Союз — це країна найбільшої відсталости, нужди і забріханости в терористичній комуністичній системі. До своїх минулорічних і цьогорічних відвідин в Україні нав'язував свою промову і відомий знавець української проблематики та приятель української визвольної справи колишній стейтовий сенатор і теперішній податковий комісіонер міста Джеймс Моррей. Крім них, на бенкеті промовляли: конгресмен Домінік Деніелс, д-р Роман Олесницький, п-ні Анна Пелешок від Відділу УКК в Ню Йорку, співосновник і перший голова УККомітету ред. Степан Шумейко, секретар місцевого Відділу УКК п. Вол. Білик, що здав звіт з праці, магр. Іван Базарко, що разом з п. Лисогором роздали почесні грамоти 69 особам та десятьом організаціям у місцевій громаді, що склали 100 і більше долярів на Народний Фонд, п-ні Мирослава Драган, проф. П. Савчук, п. Костик та інші і, вкінці, ред. А. Драган. Була також мистецька програма у виконанні квартету „Пластові Молодиці" під проводом і при акомпаніяменті бандуриста проф. Романа Левицького.

Померла мати пані Айзенгавер пані Елівера Давд

Денвер, Колорадо. — 29-го вересня померла у віці 82-ох років мати пані Айзенгавер, пані Елівера Давд. Вона померла в своєму домі, не збудившися зі сну. Пані Айзенгавер негайно виїхала з Вашингтону до Денверу. До Шикаго вона летіла разом із Президентом, який ввечері 29-го вересня мав в тому місті виголосити промову. З Шикаго пані Айзенгавер поїхала сама до Денверу. Президент поїде до Денверу на похорон своєї тещі. Пані Давд народилася 13-го травня в 1878 році. Її батьки пан і пані Джан Карлсон прибули до ЗДА із Швеції 10 років раніше. В 16-му році вона одружилась з Джаном Шелдоном Давдом який був від неї на 13 років старший. Це подружжя мало 4 доньки, з яких дві давно померли, а живуть ще пані Айзенгавер і наймолодша з доньок пані Френсіс Мур, яка була присутня при смерті своєї матері. Під час першої каденції президента Айзенгавера пані Давд жила в Білому Домі, а від 1957 року вона постійно жила в Денвері.

Нігерія стала ще одною — найбільшою — муринською державою

Лягос. — В суботу 1 жовтня ц.р. англійська колонія в Африці Нігерія стала самостійною державою, проголосивши відразу своє бажання лишитись в Британському Коммонвелті. На урочистому проголошенні акту державности були приявні м.і. княжна Александра, як особиста репрезентантка королеви Єлисавети II, а президента Айзенгавера репрезентував нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер, який прилетів туди з своєю дружиною Мері. У своїй промові він заявив, що Америка не має претенсій щоб Нігерія чи інші новосталі муринські країни були її союзниками, а хоче тільки щоб вони пильно зберігали свою свободу й протиставились всім загрозам з будь-якої сторони. Першим американським амбасадором в Нігерії призначено Джозефа Пальмера, професійного дипломата. Крім Рокефеллера, американську делегацію становили ще Том Чавнсі з Арізони і Джеймс Пенфілд з державного департаменту, відділу для африканських справ. Від Совєтів були член Президії Верховного Совєта С. М. Арушаньян і віце-міністер закордонних справ Яков Малік. Нігерія має 35 мільйонів населення і однаково числом мешканців як розмірами території є найбільшою з-посеред муринських держав, тому гратиме напевне велику ролю між ними. Це дуже важно, бо її уряд на чолі з прем'єром Абубакаром Тафава Балевою — є прозахідньої орієнтації, з англійською освітою. Газетні коментатори підкреслюють, що Нігерія, яка має федераційний устрій і складається з трьох автономних провінцій дістала дуже добру підготову до своєї самостійности.

● **Монтреальський банк** стверджує, що від другої світової війни консумпційний кредит в Канаді збільшився на 8 разів. Зараз по світовій війні консумпційний кредит виносив 400 мільйонів, а тепер він становить майже $3,500,000,000.

Кеннеді не виступає проти Айзенгавера, тільки поборює програму Ніксона

Ст. Луїс, Мізурі. — Сенатор Джан Ф. Кеннеді в неділю 2 жовтня вів виборчу кампанію в стейтах Міннесоті, і Мізурі і в своїх промовах заявляв, що не виступає проти президента Айзенгавера, тільки проти республіканського кандидата на президента віце - президента Ричарда М. Ніксона та його програми. Він казав, що можна сумніватися, чи Ніксон зможе вести таку політику, яка приєднала б до ЗДА нові африканські держави та численні невтральні країни, які намагається позискати совєтський прем'єр Хрущов. В суботу 1-го жовтня Кеннеді промовляв на зборах Польського Американського Конгресу в Шикаго, де заявив, що нелогічно зробили республіканці в 1952 році коли обіцяли визволення народам за залізною заслоною. „В 1952 році, казав Кеннеді, за деяке число голосів в цій країні зроблено політичні обіцянки, які почули люди в Познані і Будапешті". Сен. Кеннеді doрaджував американським полякам ніколи не вірити тим, „які звертаються до почувань і будять надії блискотливими, але пустими фразами". 3-го жовтня президент Айзенгавер промовляв на тому самому Конгресі і казав що ЗДА не відкинули тих обіцянок із 1952 року і готові зробити все, щоб мирними засобами „ті народи, які є поневолені тиранським диктатором могли вкінці мати право при допомозі вільного голосування вирішити свою власну долю". Кеннеді казав, що „нашою ціллю є вести політику яка терпеливо заохочує до волі і обережно протиставиться тиранії, політику еволюції, а не революції, політику миру а не війни". Він обіцяв Польщі поширення економічних зв'язків із Польщею, американську економічну допомогу Польщі. ЗДА плянують вирішити непорозуміння між Німеччиною і Польщею мирними засобами, і тому Польща не має причини боятися Заходу. Заморожені польські капітали в ЗДА треба видати Польщі на відбудову її національної пам'ятки — Замку у Варшаві.

Ніксон пропонує допомагати студентам медицини

Вашингтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон в неділю 2-го жовтня відпочивав у столиці і того дня випустив четверту книжку про свою програму, в якій пропонує федеральну допомогу студентам медицини, які досі її не діставали, хоч інші студенти університетів і каледжів користали з федеральної допомоги. В цій книжечці пишеться про те, що майже половина студентів медицини із загального числа 25,000 потребують фінансової допомоги, і федеральний уряд повинен її їм дати. Ніксон пропонує також збільшити федеральну допомогу на наукові досліди в ділянці медицини, щоб краще можна було поборювати недуги в країні. В суботу 1-го жовтня Ніксон вів виборчу кампанію в Огайо та Індіяні, обороняючи закордонну політику республіканського уряду. Він гостро виступав проти сенатора Кеннеді за те, що атакує дотеперішню політику президента Айзенгавера. На думку Ніксона, „Кеннеді є зобов'язаний у відношенні до своєї партії і до цієї країни припинити невідповідальні атаки на Президента. Я не можу дозволити, щоб ці атаки на провідництво і на престиж Президента не були відбиті" — тоді коли цілий світ зв'язує свої надії з проводом ЗДА. Ніксон відповів на закиди сенатора Кеннеді, які він зробив 30-го жовтня в Сиракюзах, Н. Й., критикуючи закордонну політику Айзенгавера. Ніксон казав, що не винен Айзенгавер тому, що комуністи починали агресії в різних місцях світу, як про це твердить Кеннеді. Ніксона оваційно вітали юрби людей, які виносили по 10,000 і 15,000 осіб. В Кантоні, Огайо, Кеннеді слухало 5,000 осіб, а Ніксона від 8,000 до 10,000. Подібно було і в інших місцях.

● Совєтські ракети — твердить західньо - німецький військовий орган „Бундесвер" — мають викидні бази не тільки проти країн Західньої Европи, північної Азії, Середнього Сходу й Америки, але також проти комуністичного Китаю. Протикитайські ракетні бази положені на Камчатці у віддалі 3,000 миль від території комуністичного Китаю.

Посмертні згадки

Іван ЩУР. — довголітній член і контролер Т-ва „Клюб Поступовий", Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 16-го вересня 1960 р., на 89-му році життя. Покійний походив із с. Гоноч, пов. Підгайці, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1913 р. Покійний полишив одну доньку. Похорон відбувся 19-го вересня 1960 р. з пох. заведення Литвин і Литвин в Ірвінгтоні, Н. Дж., до укр. кат. церкви св. Воздвиження, а опісля на цвинтар Hollywood Memorial Park, в Юніон Сіті, Н. Дж. — Вічна Йому Пам'ять!
П. Костик, секр.

Василь ПАПЛИК, довголітній член Б-ва св. ап. Петра і Павла, Від. 102 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, помер дня 17-го серпня 1960 р., по короткій недузі, на 72-му році життя. Покійний походив зі села Білич Нижній, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1909 року. Полишив у смутку четверо дітей. Похорон відбувся 20-го серпня 1960 р., з української греко-кат. церкви св. ап. Петра і Павла, W. 7th, Клівленд. Покійного поховано на українському цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Парма, Огайо. — Вічна Йому Пам'ять!
Н. Бобечко, секр.

Марія ОРДИНСЬКА. — членкиня Б-ва Сош. Св. Духа, Відд. 108 Українського Народ. Союзу в Лейквуд, Огайо, померла дня 22-го червня 1960 року. Покійна походила зі села Гущанки, пов. Збараж. Полишила трьох синів: Йосифа, Антона і Едварда та 6 внуків. Покійну поховано із римо-кат. церкви, на цвинтарі Holy Cross. — Вічна Їй Пам'ять!
М. Сіліко, секр.

Стефан ЯКИМІВ — член Б-ва Сош. Св. Духа, Відд. 108 УНСоюзу в Лейквуд, Огайо, помер дня 8-го вересня 1960 р. Покійний походив із с. Лукавиці, пов. Самбір, Зах. Україна. Полишив у смутку трьох синів: Станислава, Стефана і Йосифа, дві невістки та 3 внуків. Дружина Покійного Розалія померла цього року у місяці квітні. Покійний похований із греко-кат. церкви св. Петра і Павла в Клівленді, на цвинтарі в Парма. — Вічна Йому Пам'ять!
М. Сіліко, секр.

ТАРЗАН, ч. 4,531. Знов док тор Дюранд.

Коли Дюранд побачив, що вирішується справа життя людини, він пожертвував свою особисту безпеку і взявся до праці...

Кілька хвилин пізніше він звернувся до Тарзана. — Зроблено! Кілька днів відпочинку і пацієнт видужає...

А тоді він зрезигновано підійшов до поліцистів. — Гаразд, джентелмени, доктор Дюранд до вашої диспозиції.